

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจของผู้บริหาร

ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องทราบขอบเขตของการบริหารการศึกษาตามหน้าที่ ความรับผิดชอบเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อจะได้บริหารงานการศึกษาได้ถูกต้อง

ศูนย์พัฒนาการบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา ได้ทำการวิจัย ค้นคว้าเกี่ยวกับภารกิจของการบริหารการศึกษาอย่างกว้างขวาง ซึ่งจำแนกออกเป็นหลายด้าน ในส่วนที่จำแนกภารกิจตามเกณฑ์สมรรถภาพของผู้บริหาร โดยจำแนกตามภารกิจที่รับผิดชอบ (Competency Pattern) ซึ่งการวิจัยตามแนวนี้นักจะสนใจงานของผู้บริหารและการพัฒนา สมรรถภาพเพื่อให้ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้ระบุงานที่ เกี่ยวข้องกับกิจการนักเรียนไว้ด้วย ดังมีรายละเอียดการจำแนกภารกิจสำคัญ ๆ ด้านกิจการ นักเรียนไว้ดังนี้คือ

1. การจัดทำบัญชีนักเรียนและการมาเรียน
2. การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่
3. การจัดบริการแนะแนว
4. การจัดบริการส่งเสริมสุขภาพพลานามัย
5. การจัดทำงานและติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา
6. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

คณะกรรมการร่างหลักสูตรแขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิวราช ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพของผู้บริหารการศึกษาไทย จำแนกตามความรับผิดชอบหลัก 9 ประการ ซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบในด้านต่อไปนี้

1. งานพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานนิเทศการศึกษา

4. งานบริหารงบประมาณและการเงิน
5. งานบริหารอาคารสถานที่และอุปกรณ์
6. งานธุรการและบริการส่งเสริมการศึกษา
7. งานกิจการนักเรียน
8. งานความสัมพันธ์กับชุมชน
9. งานการประเมินผลงานของโรงเรียน¹

สมิทและคณะ (Smith and Others) ได้แบ่งงานที่ผู้บริหาร จะต้องรับผิดชอบไว้เป็นอย่าง ๆ และเสนอแนะให้เห็นแต่ละงานเป็นร้อยละ ดังนี้

1. งานในหน้าที่ทั่วไป 5%
2. งานบริหารครูผู้สอน และไม่ใช่ผู้สอน ประมาณ 5%
3. งานวิชาการ ประมาณ 40%
4. งานบริหารอาคารสถานที่ ประมาณ 5%
5. งานบริหารการเงิน ประมาณ 5%
6. งานบริหารกิจการนักเรียน ประมาณ 20%
7. งานความสัมพันธ์กับชุมชน ประมาณ 5%²

จากขอบเขตการบริหารการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่างานที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารการศึกษาคือ งานด้านกิจการนักเรียน

¹ วิจิตร ศรีสะอาด, "ภารกิจของการบริหารการศึกษา" ใน หลักและระบบบริหารการศึกษา, หน้า 32-37 คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2523)

² Edward W. Smith and Others, The Educators Encyclopedia, (New Jersey : prantice - Hall, 1961), p. 170.

การบริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

ผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้วัตถุประสงค์ของการอาชีวศึกษาที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานในโรงเรียนของตน

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2525-2529 ได้ระบุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาไว้คือ การเร่งพัฒนาการศึกษาทั้งในด้านคุณภาพ และปริมาณ ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีมุ่งให้การศึกษาเป็นการเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความคิดและสามารถประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนพลานามัยสมบูรณ์ รักและธำรงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยไว้ รวมทั้งก่อให้เกิดความสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข¹ ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นผลผลิตทางการศึกษา คือนักเรียนที่รัฐพึงประสงค์ นั่นคือจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการ และมีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม พลานามัยสมบูรณ์อีกด้วย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะดังกล่าวล้วนอยู่ในความรับผิดชอบที่สถานศึกษาสามารถจะสร้าง ให้เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนของตนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องการมีจริยธรรม คุณธรรม พลานามัยสมบูรณ์ โดยใช้การบริหารกิจการนักเรียน สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนที่ดีจะทำให้เด็กนักเรียนไม่เพียงแต่เป็นผู้ที่มีวิชาการแก่กล้าเท่านั้น แต่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งกายและใจ ค่อยไปในสังคมเป็นอย่างดี

สำหรับแผนการศึกษาแห่งชาติในแนวนโยบายรวมที่เกี่ยวกับอาชีวศึกษา ในส่วนที่เอกชนเข้าร่วมรับผิดชอบกับรัฐนั้น รัฐได้เปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษามากขึ้น ขณะเดียวกันรัฐก็มีนโยบายในการประสานงาน การกำหนดนโยบาย การวางแผนและดำเนินงานอาชีวศึกษาระหว่างหน่วยงานรัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และมุ่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมรับภาระของเอกชน ในด้านที่สนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระ เช่นช่างอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพราะขณะนี้เอกชนเข้ามามีส่วน

¹พจน์ สะเพียรชัย, "การจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5" เอกสารประกอบการบรรยายเนื่องในการอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับสูง รุ่นที่ 9 (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 1 (อัครสำเนา)

รับภาระค่านั้นน้อย ส่วนประเภทที่มีการขยายตัวรวดเร็วแล้ว เช่น พาณิชยกรรม ก็ จะเน้นการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น¹

การศึกษาค้นคว้าชีวิตศึกษานี้เป็นการศึกษาที่รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) เข้าเรียนต่อทางวิชาชีพ ในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตร 3 ปี และหากประสงค์จะศึกษาต่อระดับอนุปริญญา ก็จะต้องศึกษาต่อในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อีก 2 ปี

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปความได้ว่า ความมุ่งหมายของการอาชีวศึกษาอย่างกว้าง ๆ คือ มุ่งที่จะผลิตคนให้ออกไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพอิสระและสนองตามความต้องการของตลาดแรงงานได้

สำหรับการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษานั้น จำเป็นต้องดำเนินไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 ซึ่งได้กล่าวถึงหน้าที่ครูใหญ่ไว้ว่า

1. รับผิดชอบในงานด้านวิชาการของโรงเรียน
2. ควบคุมปกครองครูและนักเรียนของโรงเรียน
3. จัดให้นักเรียนได้รับการศึกษาตลอดเวลาที่โรงเรียนเปิดทำการสอน
4. รักษาความสงบเรียบร้อยตลอดเวลาที่มึ่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน รวมทั้งสอดส่องระมัดระวังมิให้มีการดำเนินการอันเป็นภัยต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในบริเวณโรงเรียน²

นอกจากนั้น เพี้ยน สุวรรณมาลิก ได้เพิ่มเติมหน้าที่ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนไว้ดังนี้

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, "พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525." (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2525), หน้า 9 (อัครสำเนา)

1. เป็นที่ปรึกษาของผู้จัดการและเจ้าของโรงเรียน
2. ช่วยงานทางด้านฝ่ายธุรการและงานอื่น ๆ ของโรงเรียน
3. ให้ความร่วมมือร่วมใจกับผู้จัดการและเจ้าของโรงเรียนในทางที่ชอบที่ควร¹

นิจ เนื่องทอง ได้สรุปหน้าที่ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนในด้านการบริหารโรงเรียนว่ามีความกว้างขวางมาก และแบ่งออกได้เป็น ด้านวิชาการ, ด้านธุรการ, ด้านการเงิน การจัดชั้นเรียนและสถานที่, การปกครอง, กิจกรรมพิเศษ และการประชาสัมพันธ์²

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ตามทัศนะของหลาย ๆ ท่านที่กล่าวมาแล้ว พอจะสรุปหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาได้อย่างกว้างขวาง คือหน้าที่ทางด้านวิชาการ หน้าที่ทางด้านการศึกษา และการประชาสัมพันธ์

การบริหารกิจการนักเรียน

ตามที่ได้อธิบายไว้แล้วว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่สำคัญส่วนหนึ่งในการบริหารโรงเรียน และโดยเฉพาะสำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ซึ่งต้องการการเสริมสร้าง "นักเรียนอาชีวศึกษา" ให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านสภาพร่างกายและจิตใจ นอกเหนือไปจากให้ความรู้ด้านวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว งานกิจการนักเรียนเป็นงานพื้นฐานของโรงเรียน ญินญา สาร ได้กล่าวถึง การบริหารกิจการนักเรียนว่า เป็นการดำเนิน

¹เพี้ยน สุวรรณมาลิก, เอกสารประกอบการอบรมครูใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์, 4 มีนาคม 2510 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อ้างถึงใน นิจ เนื่องทอง, "ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 142.

²นิจ เนื่องทอง, "ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 142.

กิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน¹ นพพงษ์ บุญจิตราศุขย์ ไต่ถวิลถึงการจัดการบริหารกิจการนักเรียนไว้ 4 รูปแบบคือ จัดเป็นเอกเทศ เป็นฝ่ายหนึ่งของโรงเรียน, จัดรวมกับฝ่ายวิชาการ, จัดรวมกับฝ่ายปกครอง และจัดรวมกับฝ่ายธุรการ และยังไต่ถวิลถึงขอบเขตของการบริหารกิจการนักเรียนเพิ่มเติมว่าการบริหารกิจการนักเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ระดับของสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษา สภาพทางสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ซึ่งสามารถแบ่งภาระกิจหลักออกได้ดังนี้คือ

1. ภาระกิจหลักด้านสวัสดิการ (Welfare Function) เน้นเรื่องการให้บริการและสวัสดิการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ เป็นต้นว่า การบริการแนะแนว, การบริการค่านทุนการศึกษา, การบริการค่านการทดสอบ (เพื่อการแนะแนว), บริการค่านสุขภาพและการรักษาพยาบาล, บริการค่านโภชนาการ, บริการค่านจดหมายและไปรษณีย์, บริการค่านการเรียน รักษาคนแดนและการขอผ่อนผันการเข้ารับราชการทหาร, บริการค่านการจัดรถรับ-ส่งนักเรียน บริการค่านเกี่ยวกับศิษย์เก่า, บริการค่านหอพัก และ ฯลฯ

2. ภาระกิจด้านการควบคุมและปกครอง (Control Function) ภาระกิจด้านนี้เป็นหน้าที่ที่มีอยู่แล้ว และสังคมไทยเรานับหน้าที่นี้มากเป็นพิเศษ เช่น เรามีหัวหน้าฝ่ายปกครองหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ซึ่งแสดงว่าโรงเรียนเน้นหน้าที่ปกครองมากกว่าหน้าที่อื่น ๆ ในการบริหารกิจการนักเรียน ภาระกิจอื่น ๆ ในด้านนี้ ได้แก่ การจัดทำสัมมนา นักเรียน, การรับนักเรียนเข้าใหม่, งานทะเบียน, การแบ่งกลุ่มนักเรียน, หอนอน การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และ ฯลฯ

3. ภาระกิจด้านกิจกรรมรวมหลักสูตร (Co-curricular Function) ภาระกิจด้านนี้ส่วนใหญ่เป็นงานด้านกิจกรรมนักเรียน ภาระกิจด้านนี้ ได้แก่ สโมสรนักเรียน, กิจกรรมนักเรียนปกครองกันเอง เช่น สภานักเรียน, กิจกรรมค่านกีฬาและกรีฑา, กิจกรรมค่านสังคมและวัฒนธรรม เช่น ชุมนุมหรือชมรมต่าง ๆ, กิจกรรมค่านความสัมพันธ์กับชุมชน ฯลฯ

¹ วิทยุ สาทร, หลักบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2516), หน้า 204.

4. ด้านภาระกิจการสอน (Teaching Function) ภาระกิจค่านับเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยข้างใหม่ แต่เป็นหน้าที่สำคัญ เช่น การปฐมนิเทศ, การสอนซ่อมเสริม, การสอนพิเศษ¹

สำหรับกิจการนักเรียนและกิจกรรมนักเรียน มีความหมายไม่เหมือนกัน กิจกรรมนักเรียน หมายถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกับหลักสูตรและไม่ต่อเนื่องกับหลักสูตร โดยสถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็ก ขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับความมุ่งหมายของสถานศึกษา สำหรับกิจการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน

แคมเบล (Campbell) เห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนว่าเป็นการบริหารนักเรียน เพื่อให้การเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และได้กล่าวถึงภาระกิจของสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจการนักเรียน สำหรับส่วนที่สำคัญได้แก่

1. การสำรวจจำนวนนักเรียนในท้องที่ศึกษา เพื่อวางแผนการเรียนการสอน จำนวนครูที่ควรมี จำนวนห้องเรียนที่ต้องใช้ เป็นต้น
2. ทะเบียนและบัญชีนักเรียน รวมทั้งประวัติและอายุในเกณฑ์บังคับ
3. การบริการนักเรียน ซึ่งอาจได้แก่ การแนะนำและการแนะแนว, การทดสอบความคิดปกติทางร่างกาย, การตรวจสุขภาพและพยาบาล การศึกษาพิเศษ
4. การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัย²

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่างานด้านอื่น ๆ เช่น งานคานปกครอง วิชาการ งานธุรการ ถ้าผู้บริหารให้ความสำคัญสนใจ ปฏิบัติอย่างดีแล้ว ก็จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น จากความหมายและขอบเขต

¹นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, "การบริหารกิจการนักเรียน" (ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 5-6.

²Ronaldr F. Campbell, John E. Corbally and John Ramsayer, Introduction to Educational Administration 3rd, ed (Boston : Allyn and Bacon, 1966), p. 149 - 154.

ของการบริหารจัดการนักเรียนที่ได้กล่าวมาแล้ว ประกอบกับงานกิจการนักเรียนที่โรงเรียน เอกชนประเภทอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการปฏิบัติงานกิจการ นักเรียนซึ่งแบ่งออกได้เป็น 8 ด้านดังนี้คือ การรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน การปฐมนิเทศ นักเรียน, การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน, การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัว นักเรียน, การจัดกิจกรรมนักเรียน, การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน, การจัดบริการ แนะแนว และการจัดให้ทุนอุดหนุนการศึกษา

การรับและการแบ่งกลุ่มนักเรียน

การรับนักเรียน

โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้สอบได้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรกระทรวง ศึกษาธิการ หรือเทียบเท่า แต่ทั้งนี้ไม่ได้บังคับสำหรับนักเรียนที่เรียนเป็นบางเวลา หรือ บางรายวิชา หรือบางตอนของวิชา โดยไม่นับหน่วยกิตเพื่อตัดสินการจบหลักสูตรและรับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งสถานศึกษาอาจทดสอบความรู้เป็นราย ๆ ไปก็ได้

เกณฑ์ในการรับนักเรียนเข้าเรียนในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

(ปวช.1 - 3) รับผู้มีคุณสมบัติดังนี้คือ

1. มีความประพฤติเรียบร้อย
2. มีร่างกายแข็งแรง และสมประกอบในการเรียนวิชาชีพ
3. ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือติดยาเสพติดชนิดร้ายแรง
4. ถ้าเคยถูกลงโทษให้ออกจากสถานศึกษาจะต้องพ้นจากสภาพการเป็น

นักเรียนแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครเข้าเรียน

5. เป็นผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกให้เข้าเรียนได้
6. มีผู้ปกครองซึ่งสถานศึกษาเชื่อถือมาให้คำรับรองและทำใบมอบตัว เว้น แต่บรรลุนิติภาวะ สถานศึกษาจะให้ มีผู้ปกครองมาทำใบมอบตัวหรือไม่ก็ได้

7. มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง

8. มีความเคารพ เลื่อมใส ศรัทธาต่อสถาบันชาติ ศาสนา และ

พระมหากษัตริย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

9. มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

คุณสมบัติตาม (6) ไม่ใช่บังคับสำหรับนักเรียนที่เรียนเป็นบางเวลา หรือบางรายวิชา หรือบางตอนของรายวิชา หรือภาคเรียนฤดูร้อน แต่สถานศึกษาอาจให้ผู้ปกครองมาให้คำรับรอง และทำใบมอบตัว สำหรับนักเรียนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะก็ได้

สำหรับการที่สถานศึกษาจะรับนักเรียนเข้าเรียนในประเภทใด หรือสาขาวิชาใด จำนวนเท่าไร ให้เป็นไปตามที่กรมเจ้าสังกัดกำหนด และสถานศึกษาจะใช้วิธีการรับนักเรียน โดยทำการสอบคัดเลือกทั่วไป หรือโดยวิธีการที่กรมเจ้าสังกัดกำหนดเช่นกัน¹

ในกรณีที่มีการสอบคัดเลือกทั่วไป ให้ถือปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

1. ให้ทำการทดสอบขอเขียนในหมวดวิชาใด ๆ ตามความต้องการของสถานศึกษา หากสถานศึกษาจะทำการทดสอบความถนัดทางการเรียนวิชาชีพ และ/หรือสอบปากเปล่าด้วยก็ได้
2. ให้สถานศึกษา โดยเฉพาะของรัฐบาลทุกแห่งประกาศรับสมัคร สอบขอเขียน และประกาศสอบ ตามวัน และเวลาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
3. ถ้าเหตุการณ์เกี่ยวกับการสอบเป็นไปโดยปกติ ให้สถานศึกษาเก็บรักษาเอกสาร ที่เกี่ยวกับการสอบคัดเลือกไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน นับแต่วันประกาศผลการสอบ
4. จะให้มีการตรวจร่างกายเฉพาะผู้ที่ผ่านการทดสอบตาม (1) โดยแพทย์ปริญา หรือแพทย์ที่สถานศึกษา เชื้อถือด้วยก็ได้²

การแบ่งกลุ่มนักเรียน

เมื่อกระบวนการรับนักเรียนเสร็จสิ้นลงไป เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนเป็นอันมาก จึงจำเป็นต้องมีการแบ่งกลุ่มนักเรียน ซึ่งในโรงเรียนจะมีการแบ่งกลุ่มในหลายกรณี เช่น การจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรม การปกครอง และมีการแบ่งแตกต่างกันไป ไม่มีระเบียบ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2523, หน้า 2-3. (อัดสำเนา)

²เรื่องเดียวกัน.

เป็นแนวปฏิบัติโดยตรง นอกจากโรงเรียนเห็นว่าวิธีใดเหมาะสมก็นำไปปฏิบัติ พันัส
หันนาคินทร์ ได้กล่าวถึงการแบ่งหมู่เด็กเรียน (Grouping) ว่า โดยหลักการแล้วต้องคำนึง
ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้สามารถพัฒนาความสามารถของเขาสู่ขีดสุดเท่าที่ธรรมชาติ
สร้างมาให้¹

ภิญโญ สาคร กล่าวว่า การแบ่งกลุ่มนักเรียนหรือจัดชั้นเรียนเป็นชั้น ก. ชั้น ข.
และชั้น ค. มีความจำเป็นสำหรับโรงเรียน เพราะโรงเรียนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอย่างยิ่งคือ
การสนองความต้องการของนักเรียน ตามความสนใจ และความเหมาะสมของนักเรียนแต่ละคน
ดังนั้น ในการนี้โรงเรียนจึงใช้วิธีการต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ปกติโรงเรียนนิยมใช้แบ่งกลุ่มอายุ
ตามปฏิทิน เมื่อมีข้อสอบวัดเชาว์ปัญญา โรงเรียนก็หันมาแบ่งกลุ่มตามระดับสมอง หรือตามระดับ
เชาว์ปัญญาไม่คำนึงถึงอายุตามปฏิทิน การแบ่งกลุ่มตามระดับเชาว์ปัญญาก็คือ การแบ่งกลุ่ม
ตามความสามารถอย่างหนึ่ง เพราะการวัดเชาว์ปัญญาคือ การวัดความสามารถในการปฏิบัติ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามลำดับข้อสอบที่แยกประเภทไว้²

เป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา รับนักเรียนโดยปฏิบัติ
ตามระเบียบแบบแผนตลอดจนคำสั่งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ซึ่งเป็นงานที่ต้องเตรียม
ให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน เช่น เตรียมครู อุปกรณ์ ฯลฯ ขณะเดียวกันโรงเรียนเอกชนก็มัก
จะประสบปัญหาเกี่ยวกับการรับนักเรียน เนื่องจากเด็กนักเรียนจะเลือกเข้าโรงเรียนของรัฐบาล
ก่อน เมื่อไม่มีโอกาสจึงจะสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน และเมื่อโรงเรียนรัฐบาล
ประกาศรับสมัครเพิ่มอีกภายหลัง โรงเรียนเอกชนก็ได้รับความกระทบกระเทือนอย่างมาก³
เนื่องจากเด็กนักเรียนสละสิทธิ์ที่จะเข้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนและกลับไปเรียนในสถาน

¹ พันัส หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2513), หน้า 152.

² ภิญโญ สาคร, การบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ศ.ส.การพิมพ์,
2523), หน้า 391.

³ อุคม แสงหิรัญ, "สมาคมของเรา" (กรุงเทพมหานคร.สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน, 2525), หน้า 1. (อัครสำเนาะ)

ศึกษาของรัฐอีก ส่วนในเรื่องการแบ่งกลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับทางโรงเรียนจะดำเนินการตามความเหมาะสม

การประชุมนิเทศนักเรียน

เมื่อการรับนักเรียนเสร็จสิ้นลง กระบวนการอีกอันหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมการไว้คือ การจัดประชุมนิเทศนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ สภาพการณ์ใหม่ ๆ ได้ดี ภัยใหญ่ สาธารณ ไต่กล่าวถึงการประชุมนิเทศว่า การประชุมนิเทศเป็นวิธีการที่ต้องใช้ชั้นเรียน คือพอบรรจุคนงานเข้ามาหน่วยงาน จัดให้มีการฝึกอบรมชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็นวันหรือสัปดาห์ก็ได้¹

กู๊ด (Good) ได้ให้ความหมายของการประชุมนิเทศไว้ว่า เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลรับรู้สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ชนบประเพณีการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัว²

สิ่งที่ควรมีในการประชุมนิเทศนักเรียนใหม่

1. ประวัติความเป็นมาอย่างย่อของโรงเรียน ปรัชญาโรงเรียน คำขวัญของโรงเรียน ที่นักเรียนควรทราบ
2. ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนที่นักเรียนต้องทราบ ซึ่งโรงเรียนอาจจัดทำเป็นคู่มือให้นักเรียนแจกจ่ายนักเรียนใหม่ทุกคน ตลอดจนชี้แจงเรื่องการลงโทษที่จะได้รับเมื่อทำผิดระเบียบและกฎเกณฑ์นั้น ๆ
3. การแนะนำให้นักเรียนได้รู้จักกับหัวหน้าหน่วยงานที่สำคัญ ๆ ของโรงเรียน เช่น หัวหน้าหน่วยงานค่านิยมการ วิชาการ ปกครอง ตลอดจนวิธีการที่จะติดต่อกับบุคคลเหล่านั้น
4. การแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับอาจารย์ประจำชั้นของตนตลอดจนห้องที่นักเรียนจะต้องไปอยู่ประจำด้วย

¹ ภัยใหญ่ สาธารณ, หลักบริหารการศึกษา, หน้า 182.

² Carter V. Good, Dictionary of Education 2d. ed., (New York: McGraw-Hill Book Co., 1975), p. 402.

5. หลักสูตรของโรงเรียนที่นักเรียนพึงทราบ ตลอดจนวิธีการวัดผลของโรงเรียน
 อย่างย่อ

6. กิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนมีอะไรบ้างที่นักเรียนควรทราบ เช่น
 สถานักเรียน ชุมชนต่าง ๆ กิจกรรมลูกเสืออนุภาค เป็นต้น

7. บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีไว้ให้สำหรับเด็กนักเรียน เช่น
 บริการห้องสมุด บริการแนะแนว บริการพยาบาล บริการอาหารกลางวัน บริการของสหการ
 (ร้านค้าภายในโรงเรียน) เป็นต้น

8. การแนะนำให้นักเรียนรู้จักที่ตั้งและการใช้ห้องพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด
 ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องโสตทัศนศึกษา เป็นต้น

9. มีการนำนักเรียนเดินชมเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดแก่นักเรียน
 และสร้างสายสัมพันธ์เป็นครั้งแรกระหว่างครูกับนักเรียน¹

อนึ่งในการประชุมนี้เทศน์ยังสามารถที่จะเป็นการเริ่มต้นปลูกฝังความสามัคคีร่วมกัน
 ของนักเรียนที่เข้าเรียนใหม่ โดยสถานศึกษาใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มนักเรียนในการเข้ารับ
 การประชุม และกำหนดระยะเวลาการประชุมให้มากกว่า 1 วัน ผลที่ได้จะทำให้
 นักเรียนใหม่มีความคุ้นเคยในหมู่กันเองมากยิ่งขึ้นไปด้วยนอกเหนือจากสาระต่าง ๆ ที่ต้องการ
 ให้ทราบ²

ในการประชุมนี้เทศน์นักเรียนใหม่ ทางโรงเรียนอาจถือโอกาสพูดถึงสิ่งที่นักเรียน
 ใหม่ควรรจะมีเมื่อเข้ามาอยู่รวมเป็นสมาชิกของโรงเรียน เช่นเดียวกับนักเรียนเก่าที่ทาง
 โรงเรียนฝึกฝนไว้ เช่น

¹วินัย จันดาวรรณ, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
 เขตการศึกษา 10" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 40.

²สัมภาษณ์ โสภภาพรรณ อมตะเคชะ, อาจารย์ฝ่ายกิจการนักเรียนวิทยาลัยครู
 สวนคูสิท, 5 พฤศจิกายน 2525.

1. การเสียสละ การมีวินัย ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
2. การช่วยกันสร้างและรักษาเชิษฐชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียนไว้
3. การวางตัวของนักเรียนต่อครูอาจารย์ เป็นต้น¹

จะเห็นได้ว่าการปฐมนิเทศจะช่วยให้เด็กนักเรียนปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้อย่างรวดเร็วขึ้นดีกว่าการที่จะให้นักเรียนค่อย ๆ เรียนรู้ด้วยตนเองทีละน้อย ส่วนเนื้อหาการปฐมนิเทศควรจะครอบคลุมเรื่องสำคัญ ๆ เช่น ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโรงเรียน ตลอดจนแนะนำให้รู้จักบุคลากรที่สำคัญของโรงเรียน

การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน

คำว่า "ระเบียบวินัย" เป็นคำที่ได้รับความนิยมกล่าวถึงมากในปัจจุบัน วิทยุ สาทร ได้กล่าวถึงความหมายของระเบียบวินัยว่า หมายถึงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้น ให้นักเรียนปฏิบัติตาม บางที่โรงเรียนอาจไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นความคาดหวังของครูให้นักเรียนวางตัวหรือประพฤติตนอย่างนั้นอย่างนี้ ทั้งในห้องเรียน ในบริเวณโรงเรียนและนอกโรงเรียน² พันัส หันนาคินทร์ กล่าวถึงระเบียบวินัยว่า คือการรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยความสมัครใจ ผู้ปฏิบัติคือนักเรียน ซึ่งได้มองเห็นคุณค่าแล้วว่าการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่โรงเรียนสร้างขึ้นไว้ และตัวเองเห็นด้วยนั้น เป็นสิ่งที่ควรทำไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย ความผาสุกและความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคมนั้น³

จึงพอสรุปความหมายของคำว่า "ระเบียบวินัย" ได้ว่า หมายถึงระเบียบข้อบังคับ

¹วินัย จันดาวรรณ, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 10" หน้า 40.

²วิทยุ สาทร, หลักบริหารการศึกษา, หน้า 401-402.

³พันัส หันนาคินทร์, การมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิชเนศ, 2521), หน้า 151.

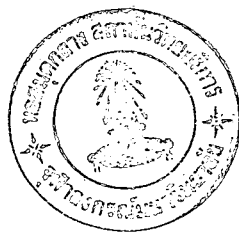
ต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้กำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม ถ้าฝ่าฝืนจะต้องมีการทำโทษตามกฎและระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้

สาเหตุของการที่ทำให้นักเรียนมีความประพฤตินิคมระเบียบวินัยของโรงเรียนมีอยู่หลายประการ

สุพิศรา สุภาพ ไต่ถามถึงปัญหาของวัยรุ่นไว้ว่า เกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. ตัวเด็กเอง เพราะวัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ และค่อนข้างรุนแรง คือจะเป็นเด็กไม่ใช่ผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง อารมณ์จึงเปลี่ยนแปลงไปควย มีความรู้สึกกังวล ไม่สบายใจ บางครั้งเด็กก็วางตัวหรือปรับตัวไม่ถูก ทำให้เกิดการขัดแย้งทั้งที่เกิดจากตัวเองหรือสิ่งแวดล้อม วัยรุ่นจึงไม่เข้าใจตนเอง เป็นเรื่องที่เด็กเองไม่รู้ว่าเขาควรทำอะไร ทำอะไร และทำไมถึงทำในสิ่งที่บางครั้งผิดใจตนเอง ลักษณะการชอบรวมกลุ่มเพื่อนก็มีส่วนทำให้ประพฤตินิคมระเบียบวินัยได้ เพราะเด็กวัยนี้เพื่อนมีความหมายต่อเขาอย่างมาก ฉะนั้นหากได้เพื่อนที่ดีก็จะนำทางไปในสิ่งที่ดีและหากเพื่อนไม่ดี ก็จะนำทางไปในสิ่งที่ไม่ดี ลักษณะของวัยรุ่นที่เห็นได้ชัดในตัวเองอีกประการหนึ่งคือ การชอบขัดแย้งกับผู้ใหญ่ วัยรุ่นเป็นวัยที่ค่อนข้างต่อต้านสังคม ต่อต้านกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่ เพราะถือว่าผู้ใหญ่คนละพวกกับตน หัวโบราณ และค่อนข้างจะเคร่งครัดกฎเกณฑ์จนเกินไป ทำอะไรไปก็ไม่ถูกต้องตามความต้องการของผู้ใหญ่

2. สิ่งแวดล้อม พ่อแม่มีส่วนสร้างปัญหาให้กับเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เกิดจากสภาพครอบครัวที่ไม่มีความอบอุ่น เด็กจะโคดเคี้ยว เหงาและหาความอบอุ่นนอกบ้านหรือไม่ก็เก็บกดความรู้สึกต่าง ๆ ไว้มากมายจนจิตใจไม่อาจจะทนทานได้ จนอาจเกิดโรคจิตโรคประสาทได้ เป็นต้น โรงเรียนเองก็มีส่วนเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญสำหรับเด็กทั้งในค่านิยมซึ่งอาจจะไม่เข้าใจเด็ก ทำให้เด็กเบื่อหน่าย เกลียดชัง หรือบรรยากาศในโรงเรียนไม่เอื้ออำนวย เช่น สถานที่ตั้งไกลการจราจร ครูสอนเสียงคอบ หรือนักเรียนล้นห้องเรียนครูดูแลไม่ทั่วถึง หรือสวัสดิการโรงเรียนมีอุปสรรค เช่น สนามกีฬา สนามพักผ่อนหย่อนใจ หอน้ำ หองสมุด หองอาหารไม่เพียงพอ ทำให้เด็กเกิดความอึดอัดไม่มีทางระบายออก เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นเด็กที่มีพลังส่วนเกิน มีความรุนแรงทางอารมณ์ การได้ระบายออกทางกีฬาหรือรวมกลุ่มทำกิจกรรม

จะช่วยให้จิตใจแจ่มใสขึ้น เหมือนน้ำที่ตึงบนเตาไม่ระเบิดก็เพราะไอน้ำมีทางระบายออกเพื่อลดความดัน¹

ปัญญา สารท ไท่กล่าวถึงสาเหตุการที่นักเรียนขาดระเบียบวินัยที่สำคัญ ๆ มีอยู่ 5 เรื่องคือ

1. เรื่องเกี่ยวกับนักเรียนเอง เช่น ความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจการสังคน ลักษณะความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ตลอดจนการสอบตก และความรู้สึกขาดความมั่นคงในโรงเรียน
2. เรื่องเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนของนักเรียน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาทหรือสร้างบรรยากาศที่เครียดขึ้นภายในโรงเรียน
3. ครูอาจเป็นสาเหตุสำคัญ เช่น ทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งในทางที่ไม่ดีตลอดเวลา จนเป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่มีความสุขในโรงเรียน สภาพทั่ว ๆ ไป ภายในห้องเรียนซึ่งมีครูบางคนทำให้ที่โรงเรียนเครียดตลอดเวลา วิธีการสอนของครูซึ่งไม่ดีและไม่ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่ครูสอน นอกจากนั้นการแตกแยกกันในหมู่ครูซึ่งไม่ดีและไม่ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่ครูสอน นอกจากนั้นการแตกแยกกันในหมู่ครู ซึ่งนักเรียนสังเกตเห็น ก็อาจมีส่วนให้นักเรียนไม่เคารพระเบียบวินัยเหมือนกัน
4. เกี่ยวกับสภาพทางบ้านหรือสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ เช่นทางบ้านมีภูมิหลังไม่ดี นักเรียนก็เอาอย่าง สังคมรอบบ้านไม่ดี นักเรียนก็พลอยไม่ดีไปด้วย
5. สภาพสังคมโดยรวมของบ้านเมือง ซึ่งไม่ดีส่วนมาก ก็มีส่วนทำให้นักเรียนพลอยไม่ดี ขาดระเบียบวินัยไปด้วย ความจริงโรงเรียนจะคาดหวังให้เด็กมีระเบียบวินัยได้อย่างไรในเมื่อผู้ใหญ่โดยทั่ว ๆ ไป ก็ขาดระเบียบวินัย²

จะเห็นได้ว่าสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เด็กมีความประพฤติผิดระเบียบวินัยนั้น ได้แก่

¹สุพัตรา สุภาพ, "วัยรุ่นกับสังคม," วารสาร มศว.ปทุมวัน 7 (เมษายน 2525)

²ปัญญา สารท, การบริหารการศึกษา, หน้า 403.

สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าหากนักเรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะช่วยกระตุ้นประกอบสร้างลักษณะที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเด็กนักเรียนได้เป็นอย่างดี ปัญหาการทำผิดวินัยก็จะลดน้อยลง

สมพร สุทัศน์ย์ ไต่ถามถึงสาเหตุทางค่านิยมวิทยา ซึ่งทำให้นักเรียนประพฤติผิดสรุปได้ว่าสาเหตุเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. ตัวเด็ก ซึ่งได้แก่สภาพทางกาย เช่น ร่างกายผิดปกติ เตี้ยหรือสูงเกินไป สมอทั้งป ขี้ด ขี้ผอม ตาเข ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กมีปมด้อย จึงหาทางแสดงปมเด่น โดยแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เป็นที่รบกวนคนอื่น เช่น ก้าวร้าว รังแกคนอื่น หงุดหงิด เจ้าอารมณ์ สภาพทางใจของเด็ก อาจเกิดจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก หรือเกิดจากความน้อยเนื้อต่ำใจที่ไม่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่

2. สิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งออกเป็นสิ่งแวดล้อมทางบ้าน และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน สำหรับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน รวมไปถึงทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อการเลี้ยงดูบุตรของตน ซึ่งจะมีผลต่อความประพฤติ และบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ เช่น ตาไม้ใจจนเกินไป หรือเข้มงวดมากเกินไป และความสัมพันธ์ภายในบ้านระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ ความรักใคร่ปรองดองระหว่างบิดามารดา สิ่งเหล่านี้มีผลอย่างมากในการทำให้เด็กมีความสุข มีความมั่นคงทางจิตใจ มีความประพฤติและการแสดงออกที่ดียิ่ง

สำหรับสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้มีการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสรุปได้คือ

- ก. ตัวนักเรียนเป็นคนที่มีปัญหามาก่อนแล้วตั้งกล่าวช่วงต้น
- ข. การทำผิดกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น การแสดงพฤติกรรมที่โรงเรียน

ไม่พึงปรารถนา

ค. เพื่อนร่วมชั้นประพฤติไม่ดี ถ้าเด็กได้อยู่กลุ่มเพื่อนไม่ดี มักจะประพฤติไม่ดีไปด้วย เพราะ เด็กวัยรุ่นส่วนมากชอบทำตามกลุ่ม

- ง. ครู
- จ. วิธีปกครองชั้นเรียน

สำหรับครูนั้น มีผลอย่างมากที่จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้ คือ

๑. ครูสอนไม่ดี ไม่เตรียมการสอน พูดจาไม่ชัดเจน ทำให้เด็กนักเรียนไม่รู้อะไร ไม่สนใจอยากจะทำเรื่องหนังสือ

๒. ครูไม่ยุติธรรม ครูบางคนเลือกที่รักมักที่ชัง ซึ่งมีผลทำให้เด็กก้าวร้าว คอแข็ง กระทบกระทั่ง

๓. ครูแต่งตัวไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลทำให้เด็กไม่เชื่อถือ ไม่เกรงกลัว และไม่เคารพ ต่อต้านครู เป็นต้น

๔. ครูชี้แจงสอน และไม่ยอมรับพฤติกรรมบางอย่างของเด็กนักเรียน ซึ่งทำให้เด็ก ขาดศรัทธา ไม่เชื่อฟัง เกิดความขงคับใจ

๕. ครูไม่สนใจเด็กนักเรียน ซึ่งโดยธรรมชาติต้องการความสนใจ และให้คนอื่นเห็นคุณค่าของตน การกระทำของครูดังกล่าวทำให้เด็กเกิดความผิดหวัง แสดงพฤติกรรมอย่างอื่นชดเชย

3. วิธีการปกครองชั้นเรียน ซึ่งได้แก่การปกครองชั้นแบบเผด็จการ, การปกครองแบบเข้มงวด, การปกครองตามสบาย, การกำหนดกฎระเบียบซึ่งผู้ใหญเป็นผู้กำหนด โดยเด็กมิได้มีส่วนร่วมรับรู้

สำหรับกฎเกณฑ์และระเบียบที่ทำให้นักเรียนประพฤติดีนั้น สมพร สุทัศน์ีย์ ได้สรุปไว้ ดังต่อไปนี้ คือ

ก. กฎ + ระเบียบที่ขัดกับพัฒนาการของเด็ก เช่น ห้ามพูดคุยในห้องเรียน ห้ามลุกจากที่นั่ง ซึ่งเป็นก้าวย่างกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็ก นอกจากนั้นกฎระเบียบเหล่านี้ จะขัดกับพัฒนาการของเด็ก แล้วยังเป็นกฎล้าสมัยด้วย

ข. กฎ + ระเบียบที่เข้มงวดกวัดจั้นจนเกินไปไม่มีการยืดหยุ่นระเบียบกฎเหล่านี้ มักจะทำให้สัมพันธ์ภาพ ระหว่างครูกับนักเรียนขาดสัมพันธภาพ และมักจะทำให้เด็กชอบฝ่าฝืนระเบียบและคือวัน

ค. กฎและระเบียบที่หย่อนยานจนเกินไป ซึ่งมีผลทำให้เด็กไม่เรียบร้อย ไม่รู้จักเกรงใจผู้อื่น

ง. กฎระเบียบที่ไม่คงเส้นคงวา ทำให้เด็กเกิดความไม่มั่นใจ ซลาตกัว
และวิตกกังวล

นั่นโรงเรียนที่ดี จำเป็นต้องมีกฎระเบียบวินัย แต่จำเป็นจะต้องคำนึงถึงข้อจำกัด
ของกฎระเบียบที่จะเป็นผลเสียดังกล่าวข้างตนควย

4. สื่อมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก เพราะเด็กวัยรุ่นเป็น
เด็กที่ชอบเลียนแบบ และแสวงหาสิ่งใหม่และน่าตื่นเต้น โดยไม่คำนึงถึงสิ่งนั้นว่าจะดี
หรือเลว สื่อมวลชนดังกล่าวได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์¹

สำหรับการป้องกันการกระทำผิดวินัย สุพิศรา สุภาพ ได้กล่าวถึงในส่วนของ
โรงเรียนว่า ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียนในวัยนี้มาก เพราะวัยรุ่นบางคนไม่เกรง
กลัวพ่อแม่ แต่เกรงใจครู อยากให้ครูรัก อยากให้ครูชม ครูจึงควรเรียนรู้จิตวิทยาของเด็ก
หรือมีใจเมตตาเป็นมิตรต่อเด็ก ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาย่างละมุนละม่อม เพื่อให้เด็กมีสติ
มีเหตุผล และตัดสินใจประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกที่ควร โดยครูควรระลึกเสมอว่า ทุกคนไม่
เหมือนกัน เด็กทุกคนมีภูมิหลังต่างกัน ความรู้สึกนึกคิด การเรียนรู้ การรับรู้หรือการแสดงออก
จึงย่อมจะแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของเด็ก ฯลฯ ครูจึงควรเริ่มศึกษาเด็กจากจุดนั้น
(start where they are) เพื่อช่วยพัฒนาทั้งทางการและใจแก่เด็กได้มีโอกาสำเร็จ
เติบโตให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพเท่าที่จะเป็นไปได้²

นายแพทย์อาคม สรสุชาติ ได้ให้หลักการในการป้องกันการทำผิดระเบียบวินัย
สรุปได้ดังนี้คือ เยาวชนหรือเด็กวัยรุ่นไม่ใช่คนที่เลวหมคทุกคน และไม่ใช่ว่าจะเป็นคนเลว
จริง ๆ เสมอไป ทางที่ถูกเราควรจัดการป้องกันเสียก่อน นั่นคือส่งเสริมคนที่ทำความดี³

¹ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์ีย์, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน (พระนคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 54-60.

²สุพิศรา สุภาพ, "วัยรุ่นกับสังคม," หน้า 10.

³อาคม สรสุชาติ, "เด็กวัยรุ่นกับปัญหาสังคมปัจจุบัน" (กรุงเทพมหานคร :
กรมสามัญศึกษา, ม.ป.ป.), หน้า 13. (อัครสำเนา)

สรุปได้ว่า การรักษาระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะละเว้นไม่ได้ เพราะการมีระเบียบวินัยจะช่วยให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ และการสอนให้นักเรียน เคารพระเบียบวินัยของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนรู้จักเคารพกฎหมายบ้านเมือง เมื่อจบการศึกษาและโตเป็นผู้ใหญ่ แต่โรงเรียนจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้กฎระเบียบวินัยอย่างเหมาะสมด้วย

สำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา พบว่าประสบปัญหาเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยอยู่มาก ตัวอย่างที่สามารถเห็นได้ชัดในปัจจุบันการได้พบเห็นนักเรียนสังกัดโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา แต่งกายไม่ถูกระเบียบ เช่น ทรงผม เสื้อผ้า การแต่งหน้าทาปาก เป็นต้น นอกจากนี้ ครูอาชีวศึกษาเอกชนยังต้องประสบปัญหาที่ไม่เหมือนครูที่สอนในระดับอื่นๆ เพราะลักษณะเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ ควบคุมบังคับมากก็อึดอัด ถ้าปล่อยมากก็เกินเลยตามสบาย จะทำอะไรก็ได้ทุกอย่างตามความประสงค์ ไม่มีความรับผิดชอบตัวเอง เกิดเรื่องสารพัด เห็นแก่เพื่อน ช่วยเพื่อน แกแค้นแทนเพื่อน ส่งสารเพื่อน พาหนีเรียน จับกลุ่มดื่มสุรา เล่นการพนัน เสพยาเสพติด สิ่งเหล่านี้ทำให้ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ต้องนำตาตดก้นมามากต่อมาก¹

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ จะพบได้ว่าการเน้นในเรื่องการควบคุมความประพฤติ และการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนค่อนข้างสูง อาทิเช่น การมีสารวัตรนักเรียนคอยสอดส่องความประพฤติของนักเรียน กฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียน, ประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยผู้ปกครองนักเรียน และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 เรื่องการแต่งกาย ไว้ผม การลงโทษ เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดมากมายปรากฏอยู่ตามนั้น และจากประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ได้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤติ การแต่งกาย และจรรยาบรรณของนักเรียนมาก²

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, "ครูอาชีวศึกษา"

(กรุงเทพฯ นคร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2525), หน้า 4 (อึดสำเนา)

²รายละเอียดกฎกระทรวงและประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับ 132 ดังภาคผนวก ก.

การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน

การทำรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ที่เรียกว่า ทะเบียนนักเรียนนั้นต้องมีอยู่ควบคู่กับโรงเรียน จากหลักฐานปรากฏว่า มีมาแต่สมัยกระทรวงธรรมการ ในปี พ.ศ. 2480 ได้มีข้อบังคับของกระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ) ว่าด้วย ทะเบียนนักเรียนลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2480

ลักษณะของทะเบียนตั้งแต่โบราณถึงปัจจุบัน มีการใช้โดยไม่เปลี่ยนแปลงมีรายการที่ต้องกรอกหลายรายการ และทะเบียนนี้ มีขนาดใหญ่ประมาณ 50 x 40 ซม. ซึ่งไม่สะดวกต่อการใช้และเก็บรักษา รายการในทะเบียนประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. ชื่อนักเรียน
2. วัน เดือน ปี เกิด
3. ชื่อบิดามารดา และหลักฐาน
4. โรงเรียนเดิม
5. เหตุที่ย้ายมาจากโรงเรียนเดิม
6. วันเข้าเรียน
7. ที่อยู่ปัจจุบัน
8. ความรู้เดิม
9. รายงานเรียนเดิม
10. วันจำหน่าย
11. เหตุที่จำหน่าย
12. ความรู้และความประพฤติ

ทะเบียนนักเรียนนี้ถือว่าเป็นหลักฐานสำคัญยิ่งของทางโรงเรียน ซึ่งต้องอยู่ควบคู่กับโรงเรียนตั้งแต่องตั้ง และพร้อมที่จะค้นหาหลักฐานได้เสมอ ทะเบียนนักเรียนจะช่วยให้ทราบข้อมูลของนักเรียนบางประการ แม้จะไม่ละเอียด เพราะนอกเหนือจากนี้ก็เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานของฝ่ายแนะแนว ที่จะบันทึกรายละเอียดลงในทะเบียนสะสมอีกทีหนึ่ง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนทราบข้อมูล ประวัติของนักเรียน ปัญหาความเป็นมาของนักเรียน ในอันที่จะวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น.

นอกจากทะเบียนนักเรียนแล้ว โรงเรียนยังต้องมีหลักฐานบันทึกเกี่ยวกับนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้คือ

1. บัญชีเรียกชื่อ
2. สมุดประจำชั้น
3. สมุดรายงานนักเรียน
4. ระเบียบสะสม (ถ้ามี) ซึ่งมีอยู่ในระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ¹

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

การจัดกิจกรรมของนักเรียน

ปิฎฐะ บุนนาค กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียน เปรียบเสมือนเป็นวิชาหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่สนใจในเรื่องนั้น ๆ เข้าร่วมกิจกรรม โดยความสมัครใจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมสร้างความรอบรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกโรงเรียน

ก้อ สวัสดิ์พานิช กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร คืองานที่ครูและนักเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตของนักเรียน เพิ่มเติมจากที่บ่งไว้ในหลักสูตร³

นาฏเฉลียว สุมาวงษ์ กล่าวว่า กิจกรรมนอกหลักสูตร คือกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง

¹เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, "การบริหารกิจการนักเรียน" (พิษณุโลก : ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2521), หน้า 91. (อัครสำเนา).

²ปิฎฐะ บุนนาค, "ครูเกษตร," รายงานการสัมมนาเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการสอนวิชาเกษตร, (นครสวรรค์ : ภาควิชาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยครูนครสวรรค์, 2519), หน้า 79.

³ก้อ สวัสดิ์พานิช, "กิจกรรมเสริมหลักสูตร" ประมวลนิเทศกรรมการศึกษา (พระนคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2497), หน้า 125-127.

กับวิชาการโดยตรง อาจจัดชั่วโมงพิเศษในเวลาเรียนหรือหลังเลิกเรียน แล้วมีบรรยายเป็น
กันเองกว่าในห้องเรียน และมีอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานร่วมอยู่ด้วย¹

สำหรับชื่อที่ใช้เรียกกิจกรรมนั้น นักการศึกษาได้เรียกแตกต่างกันไปทั้งภาษาไทยและ
อังกฤษ ตัวอย่างคำที่ใช้เรียกกิจกรรม เช่น กิจกรรมนอกหลักสูตร (Out - of - Curriculm
Activities) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Promotional - Curriculm Activities)
กิจกรรมพิเศษ (Extra Activities) กิจกรรมร่วมหลักสูตร (Co-Curriculm
Activities) กิจกรรมครูและนักเรียน (Teacher-Student Activities) กิจกรรม
พัฒนาการ (Developmental Activities) กิจกรรมโรงเรียน (School Activities)
กิจกรรมริเริ่ม (Initiatory Activities) กิจกรรมชีวิตในโรงเรียน (School-
Life Activities) กิจกรรมนักเรียน (School activities)²

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า กิจกรรมของนักเรียนเป็นกิจกรรมทุกประเภทที่จัดและ
ดำเนินการโดยนักเรียน ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่มีการคิดหน่วยกิต แต่เป็น
กิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความรอบรู้ ความบันเทิง การเข้าร่วมกิจกรรมก็
เป็นไปตามความสมัครใจ ไม่ได้บังคับ การจัดกิจกรรมจึงถือว่าเป็นการจัดขึ้นโดยครูและนักเรียน
ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตของนักเรียน เพิ่มเติมจากที่บ่งไว้ในหลักสูตร เพื่อให้
เด็กได้มีความเจริญทุกด้าน ๆ สมดังเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา

จุดประสงค์ของกิจกรรมของนักเรียน คือพัฒนาความรู้ความสามารถและความถนัด
ของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และจุดมุ่งหมายเหล่านี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งวางไว้
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัด กระทรวงศึกษาธิการสรุปได้ว่า ต้องการปลูกฝัง
เยาวชนของชาติ ให้มีคุณธรรม ระเบียบวินัย มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

¹นาฏเฉลียว สุมาวงษ์, "พัฒนาการและบทบาทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร"

ศนยศึกษาศาสตร์ 10 (1 มกราคม 2506) : 21.

²สมลักษณ์ สุกหอม, "โปรแกรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับ
มัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 5-6.

กิจกรรมของนักเรียนคือกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นนอกห้องเรียน เพื่อสนับสนุน หรือส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2520 ขึ้น และได้มีระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งชมรมในสถานศึกษาระดับสูงกว่า ม.ศ. ปลาย (ปวช. และปวส.) ซึ่งได้แบ่งประเภทชมรมออกไป 14 ประเภท

1. ชมรมลูกเสือชาวบ้าน
2. ชมรมต่อต้านยาเสพติด
3. ชมรมศาสนาและวัฒนธรรมไทย
4. ชมรมผู้นำเพื่อประโยชน์
5. ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ชมรมนันทนาการ
7. ชมรมวิชาชีพ
8. ชมรมวาทศิลป์
9. ชมรมสุขภาพอนามัยและสวัสดิศึกษา
10. ชมรมพัฒนาครอบครัว
11. ชมรมผู้นิยมใช้ของไทย
12. ชมรมวิชาการ
13. ชมรมพัฒนาผู้นำ
14. ชมรมอาสาสมัครกิตติมศักดิ์

ลักษณะของกิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องมีลักษณะดังนี้คือ

1. ส่งเสริมนโยบายรัฐบาล
2. ไม่นำไปสู่ การแบ่งแยก เช่นชมรมภาค.... จังหวัด....
3. ไม่ก่อให้เกิดการทำลายสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ
4. ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ

5. เป็นการประหยัด
6. สอดคล้องกับจุดประสงค์ของระเบียบการจัดตั้งชมรม¹

ในการจัดกิจกรรมใด ๆ จะขาดเสียไม่ได้ซึ่งเป้าหมาย นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ได้เสนอแนะถึงจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่า

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย
2. เพื่อให้เด็กรู้จักนำตนเองและบังคับตนเอง
3. เพื่อให้มีความร่วมมืออันดีซึ่งกันและกัน
4. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ค้นพบความถนัด ความสามารถพิเศษ ความสนใจของตนเอง ให้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้นไปด้วย
5. เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้นักเรียนเคารพกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคม ที่ตนอยู่และวางตนให้ดีในสังคม
6. เพื่อให้นักเรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ รักโรงเรียน หยิ่งในเกียรติของโรงเรียนและมีชีวิตดี
7. เป็นการส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะในการเป็นผู้นำ การทำงานร่วมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเกิดความสุขสนานที่จะทำงานที่ตนเองสนใจ
8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน
9. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบ รู้จักเคารพบุคคลอื่น
10. เพื่อช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วยให้มีบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
อย่างแท้จริง
11. ช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น
12. ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ และมีประสิทธิภาพ²

¹กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้งชมรมในสถานศึกษา ระดับสูงกว่า พ.ศ. ปลาย (ปวช.และปวส.), หน้า 2-3 (อัครสำเนา)

²นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, "กิจกรรมนักเรียน" เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2518), หน้า 7-8.

อนันต์ รอดแจ่ม ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมของนักเรียนสรุปได้ดังนี้คือ

1. พิจารณาคุณภาพโรงเรียน อาคารสถานที่ จำนวนครูมีความเหมาะสมเพียงใด และจะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. กิจกรรมที่จัดต้องมีจุดมุ่งหมายชัดเจน

3. โรงเรียนต้องพิจารณาจัดกิจกรรมที่เด็กส่วนมากสนใจ และไม่บังคับฝืนใจ

นักเรียน

4. พยายามให้เด็กทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ

5. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกซึ่งความต้องการตามธรรมชาติ

6. เด็กไม่ควรได้รับสิทธิพิเศษที่จะไม่ต้องเรียนหนังสือเพื่อไปร่วมกิจกรรม

7. พยายามอบรมนักเรียนที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ ใ้รู้จักหน้าที่และประพฤติตัวให้เหมาะสม

8. โรงเรียนควรวางระเบียบและควบคุมการวางกิจกรรมแต่ละประเภทเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนอย่างแท้จริง

9. คัดเลือกครูที่เหมาะสม เพื่อวางตัวให้รับผิดชอบกิจกรรมแต่ละประเภท

10. ครูควรเป็นที่ปรึกษาของเด็กเท่านั้น แนะนำตักเตือนเด็กให้ทำงานถูกต้อง

11. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมโดยช่วยจัดสรรเงินวัสดุอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

12. การปฏิบัติเรื่องการเงินในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้นควรจัดทำอย่างรอบคอบ ยุติธรรมและเชื่อถือได้ เพราะกิจกรรมบางอย่างต้องเก็บเงินจากนักเรียน¹

ในด้านการบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสถาบันอาชีวศึกษา มีผลงานวิจัยของ ชัยนาภรณ์ เสนาลักษณ์ ได้เสนอแนะการบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ดังนี้คือ

1. โครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำงาน

¹อนันต์ รอดแจ่ม, "การจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียน," วารสารวิทยาศาสตร์ 4 (22 พฤศจิกายน 2512): 22-23.

อย่างประชาธิปไตย

2. ให้นักศึกษามีอิสระในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. สมาชิกของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเป็นนักศึกษาในสถาบันนั้น ๆ
4. ในการปฏิบัติงาน ครู อาจารย์ ต้องตระหนักว่าการจัดกิจกรรมนั้น มุ่งช่วย

พัฒนานักศึกษา เป็นสำคัญ

5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีความสำคัญ เท่ากับการจัดการเรียนการ

สอน

6. ควรจัดให้มีการแนะแนวเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรม
7. โครงการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับสถานศึกษา และสภาพสังคม
8. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนให้พอเหมาะกับกิจกรรมแต่ละประเภท
9. กิจกรรมที่จัดนั้นต้องเหมาะสม สอดคล้องกับบทเรียนและควรให้สังคมภายนอก

เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือด้วย

10. ควรได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง¹

จากที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนจะบรรลุเป้าหมายได้ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมนักเรียนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้เกิดความเจริญในหลาย ๆ ด้านแก่นักเรียน เป็นเครื่องช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายและในหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนักเรียนเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมจึงจะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹รัชนาภรณ์ เสนาลักษณ์, "การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 32-34.

การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน

เป็นที่ทราบกันดีว่า การจัดการศึกษาในสถาบันต่าง ๆ จะต้องจัดให้สมบูรณ์ เพื่อผู้เรียนได้พัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะแต่ให้ความรู้ด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ส่วนหนึ่งที่โรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นคือ การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรในวัยเรียน หากว่ามีสุขภาพแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพจิตดี ก็จะทำให้การเล่าเรียนดีขึ้น นักเรียนที่มีความเสียเปรียบด้านร่างกายและจิตใจ จะมีผลการเรียนค่อยลงไปกว่าสภาพร่างกายที่สมบูรณ์¹ โรงเรียนควรที่จะจัดให้มีบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน เพราะบริการด้านนี้จะเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุดในการช่วยเหลือให้ขอมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่หน่วยอื่น ๆ ในโรงเรียน เพื่อที่โรงเรียนจะได้เข้าใจปัญหา สภาพที่แท้จริงของนักเรียนได้มากขึ้น และจะได้หาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและได้ผลมากที่สุด²

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนไว้หลายท่าน เช่น ภิญญู สาทร กล่าวว่า หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน เพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บของนักเรียน และเพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนอาจจะมีห้องพิเศษที่เรียกว่า ห้องพยาบาลไว้ในโรงเรียน มีบริการเกี่ยวกับการรักษาโรคที่จำเป็นก็ได้³ ฟอง เกิดแก้ว กล่าวถึงบริการด้านสุขภาพนักเรียนว่า คือการจัดบริการเพื่อพิทักษ์สุขภาพนักเรียน ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นต้นว่าการตรวจค้นหาความบกพร่องในคานสุขภาพของเด็ก (Physical defects and abnormality in child) ให้ได้รับการช่วยแก้ไข รวมทั้งการติดต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง อันเป็นการติดตามผลงาน การช่วยปฐมพยาบาลในโรงเรียน การควบคุมโรคติดต่อต่าง ๆ

¹ Howard L. Blanchard, Organization and Administration of Pupil Personnel Services, (Illinois: Charles C Thomas, 1980), p. 115.

² Ibid., p. 118.

³ ภิญญู สาทร, การบริหารการศึกษา, หน้า 409.

ในโรงเรียน

จึงสรุปความหมายการบริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนว่า หมายถึง การตรวจป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพแก่นักเรียนในโรงเรียน

พong เกิดแก้ว และคณะ ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการอนามัยของนักเรียน ที่ถือเป็นหลักปฏิบัติทั่วไปประกอบด้วย

1. การตรวจสุขภาพ
2. การติดตาม เพื่อแก้ไขความพิการที่ตรวจพบ
3. การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ เช่นการตรวจสุขภาพประจำวัน เพื่อตรวจหาความพิการหรืออาการผิดปกติ กวาร์ให้นักเรียนที่แสดงอาการเจ็บป่วย หยุดพักการเรียนกับการก่อกำเนิดอันตรายจากโรค หรือภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียน
4. การควบคุมการออกกำลังกายและการเล่นให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย เช่น การควบคุมคู่อันักเรียนที่มีร่างกายอ่อนแอ หรือเพิ่งหายจากโรค ยังมีร่างกายไม่สมบูรณ์ไม่ให้เล่นหรือเรียนเกินกว่าที่กำลังจะทนได้
5. การจัดที่เรียนสำหรับเด็กบางพวก เช่น เด็กพิการที่มีร่างกายไม่สมประกอบ ซึ่งได้แก่สายตาสั้น ตาบอด หูตึง หูหนวก จิตพราม ฯลฯ
6. การตรวจรับรองและแนะนำการประกอบอาชีพ เพื่อมิให้เป็นปฏิปักษ์ต่อสุขภาพ
7. การจัดสุขภาพภิบาลในโรงเรียน
8. การแนะนำและจัดหลักสูตรสุขศึกษาให้เหมาะสม
9. การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน
10. การตรวจและการแนะนำอนามัยแก่เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ครู ภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ²

¹พong เกิดแก้ว, โครงการสุขภาพในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2515), หน้า 2.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

บลานชาน (Blanchard) ๑) หน้าที่ของโรงเรียนว่า ควรจะได้จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนก่อนที่จะรับเข้าเรียน เพื่อจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนนั้น ๆ ว่ามีความพร้อมที่จะเรียนมากเพียงใดทั้งร่างกายและจิตใจ การตรวจสอบสุขภาพนี้จะต้องทำในระหว่างที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ด้วยเป็นนิจ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์เจริญเติบโตตามวัยที่สมควร และจะเป็นการป้องกันข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้นและแก้ไขข้อบกพร่องเสียแต่เนิ่น ๆ ในระหว่างการศึกษา ผู้ที่ใกล้ชิดและรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุดคือครูผู้สอน หรือครูประจำชั้น ซึ่งจะต้องร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบด้านสุขภาพอนามัยของโรงเรียน¹

อนึ่งในการที่จะป้องกันและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนนั้น ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุก็เป็นเรื่องที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเรียนมีสุขภาพดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาเล่าเรียน

พัชรา กาญจนารัตน์ ได้กล่าวถึงการควบคุมอุบัติเหตุในโรงเรียน ซึ่งสาเหตุอุบัติเหตุเกิดจากสภาพแวดล้อม และตัวบุคคลบกพร่อง ว่า

1. นักเรียนทุกคน ตลอดจนผู้อยู่ในโรงเรียน ควรมีหน้าที่รับผิดชอบในรายงานอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ถึงอันตราย การบาดเจ็บ ลงในสมุดบันทึกประจำวันด้วย
2. บุคคลากรในโรงเรียนควรมีส่วนในการออกกฎเกี่ยวกับความปลอดภัยเพื่อที่จะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง
3. ผู้รับผิดชอบทางด้านการป้องกันอุบัติเหตุและสุขภาพ ควรสำรวจและหาสิ่งที่จะเกิดอุบัติเหตุในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและป้องกัน
4. เครื่องมือเครื่องใช้ทุกชนิดควรมีคำอธิบายการใช้ วิธีใช้อย่างถูกต้อง
5. ในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ ควรมีผู้คอยช่วยเหลือ ดูแลป้องกันเหตุที่จะ

¹Howard L. Blanchard, Organization and Administration of Pupil Personnel Services, p. 79.

เกิดขึ้นด้วย

6. ควรให้คำแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการระวังอุบัติเหตุ
7. เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับนักเรียน ควรให้การช่วยเหลือโดยการปฐมพยาบาล เมื่อมีอาการบาดเจ็บ และให้คำแนะนำป้องกันอุบัติเหตุเหล่านั้น ๆ ทุกครั้ง
8. ควรมีการควบคุม เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีการเกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง
9. กิจกรรมหนักและล่อแหลม ต่ออันตรายควรให้การป้องกันแก่นักเรียน
10. ภายในบริเวณโรงเรียนไม่ควรมีสิ่งล่อแหลมอันตราย¹

สรุปได้ว่า ตัวประกอบอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษามรรลุเป้าหมาย คือ การบริการเกี่ยวกับค่านุภาพนักเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ตลอดจนการจัดสอนค่านุภาพศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดบริการค่านุภาพนักเรียนเป็นอย่างดี และควรมีการวางแผนในการดำเนินงานอย่างรัดกุม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์ทั้งกายและใจ เต็มโตเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

สำหรับการบริการค่านุภาพนักเรียนในส่วนของโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษานั้น ผู้รับใบอนุญาต (เจ้าของโรงเรียน) จะต้องจัดให้มีห้องพยาบาลแยกชาย-หญิง มีเตียงและพยาบาลจำนวนพอสมควรในการชดเชยเรื่องค่าเงินการจัดตั้งโรงเรียน ส่วนผู้รับผิดชอบนั้นมิได้กำหนดไว้ว่าจะต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่พยาบาลโดยตรง หรือครูดูแลแทน คงเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน²

สำหรับในส่วนการบริการเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษานั้นก็เช่นเดียวกัน โรงเรียนจะมีห้องพยาบาลชาย - หญิง ส่วนผู้รับผิดชอบ

¹ พัทธา กาญจนารัตน์, สวัสดิศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2522) หน้า 79.

² สัมภาษณ์ ภัฏฐา ไทยเกษ, นักวิชาการศึกษา กองควบคุมและติดตามการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 14 พฤศจิกายน 2525.

ชอบก็ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียนจะดำเนินการ¹

สำหรับการอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ การป้องกันอุบัติเหตุเหล่านั้น ในทางปฏิบัติที่
ดำเนินการอยู่ โรงเรียนจะใช้การอบรมหน้าเสาธงซึ่งจะมีการเข้าแถว 2 ช่วง คือทั้งภาคเช้า
และบ่าย เนื่องจากนักเรียนเรียนเป็นหน่วยกิตไม่จำเป็นต้องลงวิชาเหมือนกันทุกคน, และ
เวลาอีกช่วงหนึ่งคือการอบรมชี้แจงก่อนลงฝึกงานโดยครูคุมโรงฝึก ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ใน
ส่วนนี้จะเน้นทางปฏิบัติ สำหรับคณาภยเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพและการป้องกันอุบัติเหตุ
นั้นจะแทรกอยู่ในวิชาพลศึกษา ซึ่งจะสอนเรื่องสุขศึกษาแทรกลงไปด้วยพร้อมกัน²

การจัดและบริการแนะแนว

คำว่า "การแนะแนว" มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้อย่างต่าง ๆ กันดังนี้

พล็อกเตอร์ (Proctor) นักการศึกษาของสหรัฐ ฯ ได้อธิบายความหมายไว้ว่า
การแนะแนว คือ บริการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือเด็กทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ทั้งที่ยังศึกษา
เล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน และที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อช่วยให้เขาสามารถปรับตัวได้
ดีที่สุด และรู้จักการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ สันทนาการ สุขภาพ และการสังคมได้อย่าง
เหมาะสมที่สุด³

โจนส์ (Jones) กล่าวว่า การแนะแนวหมายถึง การช่วยเหลือให้บุคคลรู้จัก

¹สัมภาษณ์ ชงชัย สุวัฒน์เมฆินทร์, คีษานีเทศก์ กรมอาชีวศึกษา,
14 พฤศจิกายน 2525.

²สัมภาษณ์ ทิพานี สมบัติ, คีษานีเทศก์ เขต 6 กรมอาชีวศึกษา,
12 พฤศจิกายน 2525.

³William M. Proctor, "The Task of Guidance in a Modern School"
California Journal of Secondary Education, (March, 1973) p. 12.

ตัดสินใจว่าเขาต้องการจะไปทางไหน เขาต้องการจะทำอะไร ช่วย使他สามารถตัดสินใจได้ว่า เขาจะทำให้ความหวังหรือจุดหมายของเขาสัมฤทธิ์ผลโดยสมบูรณ์ได้อย่างไร ช่วย使他สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเขาต้องประสบในชีวิตได้ด้วย¹

แน็ป (Knapp) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นกรรมวิธีที่ซับซ้อนเป็นวิธีที่ช่วยให้ความต้องการของเด็กได้ประสบผลสำเร็จ ช่วย使他ได้เข้าใจตนเอง รู้จักเลือก และรู้จักปรับตนทั้งในการเรียน การสังคม ความประพฤติ อารมณ์ สุขภาพ อาชีพ รวมตลอดถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การแนะแนวเป็นกรรมวิธีหรือกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเป็นขบวนการที่ต้องทำติดต่อกัน เพราะความเจริญเติบโตของเด็กต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา²

ควงเคื่อน พิศาลบุตร สรุปความหมายการแนะแนวว่า การแนะแนวหมายถึงวิธีการหรือขบวนการ หรือบริการอย่างหนึ่งซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตัวเองดีขึ้น ถูกต้องยิ่งขึ้น ได้รู้ถึงความสามารถของตนเองว่ามีขอบเขตเช่นไร ได้ทราบถึงความถนัดและความสนใจที่แท้จริงระดับสติปัญญา ตลอดจนสุขภาพของตนเอง การแนะแนวจะช่วยให้นักเรียนได้รู้ถึงช่องทางและโอกาสที่จะใช้ความสามารถและสิ่งต่าง ๆ ของคนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ให้รู้จักเลือกและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง อย่างฉลาดและมีเหตุผลสามารถเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดี สามารถช่วยตัวเองและแนะตัวเองได้ดีขึ้นเป็นลำดับ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี ประสบความสำเร็จและมีความสุข³

จากความหมายของการแนะแนวนักการศึกษากล่าวไว้สรุปได้ว่าการแนะแนว คือ

¹ Arthur J. Jones, Principles of Guidance and Pupil Personal Work, (New York: Mc Graw - Hill Book Co., 1951), p 68.

² R.H.Knapp, Practical Guidance Methods, (New York: Mc Graw - Hill Book Co., 1953), p. 500 - 503.

³ ควงเคื่อน พิศาลบุตร, "การแนะแนวในโรงเรียน" ใน อนุสรณ์การศึกษาพิเศษตามโครงการศึกษาพิเศษสำหรับผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์รุ่นที่ 3, หน้า 3. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

บริการอย่างหนึ่งที่สถาบัน หรือสถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล และกลุ่มคนให้เจริญที่สุด โดยใช้กรรมวิธีที่ช่วยให้เขารู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจ และรู้จักปรับปรุงตนเองอย่างฉลาด

การแนะแนวต้องอาศัยปรัชญาเป็นแนวคิดในการดำเนินงาน ผู้มีหน้าที่ทำการแนะแนวควรจะได้ศึกษา และทำความเข้าใจในปรัชญาให้ทองแท้ ขอบข่ายของปรัชญาการแนะแนว เป็นแนวคิดที่มีผู้ยอมรับและเผยแพร่กันต่อ ๆ มา ซึ่งใช้เป็นรากฐาน และเกณฑ์การดำเนินงานให้ได้ผลตามเป้าหมาย อนันต์ อนันตรังสี ได้กล่าวถึงปรัชญาการแนะแนวไว้ดังนี้¹

1. บุคคลแต่ละคนที่เกิดมาย่อมมีความแตกต่างกันทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ ความรู้ เชื้อชาติ ความถนัดตามธรรมชาติ เจตคติ ความสนใจ ความสามารถ ฯลฯ ตลอดจนระดับของคุณสมบัติจึงมีผลไปถึงความสามารถที่จะบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ถ้าทุกคนได้ใช้ธรรมชาติที่มีมาในทางที่เหมาะสมก็ย่อมจะประสบความสำเร็จก้าวหน้า และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม

2. มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงยิ่ง ฉะนั้น โรงเรียนหรือสถาบันต่าง ๆ ในสังคมต้องร่วมมือกันพัฒนาคนให้เจริญขึ้นในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นการสงวนไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ และใช้พลังมนุษย์ให้ได้ผลสูงสุด

3. บุคคลจะมีความสุขเมื่อได้รับการศึกษาตามขีดความสามารถ และตามสติปัญญาของเขา มีแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ และอาจจะต้องเผชิญในอนาคต รู้จักใช้ความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษามาให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมให้มากที่สุด

4. บุคคลทุกคนย่อมต้องการความช่วยเหลือไม่มากก็น้อย ไม่คราวใดก็คราวหนึ่งในชีวิต คนบางคนต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นบ่อย ๆ และบางคนก็ต้องการความช่วยเหลืออยู่ตลอดชีวิต แต่บางคนต้องการความช่วยเหลือเฉพาะบางช่วงของชีวิต ซึ่งมีปัญหาหรือความทุกข์เกิดขึ้นเท่านั้น สำหรับนักเรียนย่อมจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามลำพังตนเองได้โดย

¹อนันต์ อนันตรังสี, หลักการแนะแนว (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์

ยาก จึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการแก้ปัญหา

5. บุคคลแต่ละคนย่อมมีศักดิ์ศรีและศักยภาพประจำตัว หากได้รับการชี้ช่องทางหรือแนะแนวทางที่ถูกต้องแล้ว เขาจะสามารถช่วยตัวเองได้หรือเจริญงอกงามไปในทางที่ดีได้

ผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวจำเป็นต้องมีค่านิยมของการแนะแนวที่คงอยู่บนปรัชญา หลักการ ความศรัทธา ความจริงใจ ความซาบซึ้งในคุณค่าของวัฒนธรรม เพราะงานแนะแนวเป็นงานเพื่อเด็กทุกกลุ่ม ทุกระดับ ทั้งผู้มีปัญหาและไม่มีปัญหา โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา หรือระดับเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ครูแนะแนวต้องไม่รังเกียจที่จะทำงานกับเด็ก ต้องยอมรับในความเป็นมนุษย์ของเด็กแต่ละคน และมีความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรม ตลอดจนความต้องการของเด็ก ตระหนักถึงค่านิยมของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน ครูแนะแนวจะระบุว่าค่านิยมของสังคมใดก็หรือคอยไม่ใด เนื่องจากสังคมประกอบด้วยสิ่งแวดล้อม และความจริงอื่น ๆ คนที่มีค่านิยมเหมือน ๆ กันก็ยังต่างกันในระดับความมากน้อย ค่านิยมที่ต่างกันทำให้พฤติกรรมของมนุษย์ต่างกันคือ ชอบไม่ชอบในสิ่งที่ไม่เหมือนกัน มีความต้องการไม่เหมือนกัน แต่ครูแนะแนวควรเชื่อว่าค่านิยมของเด็กเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เช่นเดียวกับพฤติกรรม ครูแนะแนวจะต้องเรียนรู้และมีใจกว้างพอที่จะไม่ตำหนิเด็ก หรือมีความลำเอียง ต้องมองทุกสิ่งอย่างกว้าง ๆ พยายามหาทางปรับปรุงให้เด็กแต่ละคนมีอุปนิสัยที่ดี มีบุคลิกลักษณะดี สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้โดยใช้วิธีการ หรือจักไปรแกรมต่าง ๆ ให้งานบรรลุเป้าหมาย¹

การแนะแนวเป็นการพัฒนาตัวบุคคล การจับบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายต้องยึดหลักการในการดำเนินงาน หลักการที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นแนวทางให้ครูแนะแนวสามารถเลือกวิธีการมาใช้ให้ถูกต้องกับหลักนั้น ๆ ได้

หลักสำคัญของการแนะแนว

โจนส์ (Jones) กล่าวถึงหลักของการแนะแนวว่า ผู้มีหน้าที่ให้บริการแนะแนวควร

¹ Shertzer, Bruce and Peter Herman J. Guidance, (New York : McGraw-hill Co. , 1970), p. 43.

ศึกษาและยึดเป็นหลักในการปฏิบัติดังนี้¹

1. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) บุคคลที่เกิดมาแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกัน ที่เห็นได้ชัดคือ ความแตกต่างทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความคิด ความสามารถ ความสนใจ ฯลฯ และระดับของความแตกต่างดังกล่าวก็ย่อมไม่เหมือนกัน ในเมื่อบุคคลมีความแตกต่างกัน การแนะแนวที่จัดขึ้นก็เพื่อให้เขาได้ดำเนินชีวิตถูกต้องตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ โดยหาทางส่งเสริมและสนับสนุนให้เขาได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ได้พัฒนาให้เจริญที่สุด จากหลักความแตกต่างนี้จึงเป็นแนวทางในการจัดวางตัวบุคคลให้ตรงกับความสามารถ (Put the Right Man in the right Place)

2. หลักพฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ เป็นความจริงที่ว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกมามีสาเหตุแห่งพฤติกรรมเสมอ ในการแนะแนวจึงพยายามค้นหาสาเหตุแห่งพฤติกรรม เมื่อทราบสาเหตุแล้วย่อมจะเป็นแนวทางที่จะวางโครงการแก้ไข หรือหาทางพัฒนาพฤติกรรมเหล่านั้น ให้เป็นพฤติกรรมที่สังคมต้องการ

3. หลักการต่อเนื่องทางการแนะแนว (Continuity) การแนะแนวจะสัมฤทธิ์ผลได้จะต้องกระทำต่อเนื่องกัน การแนะแนวที่ดีจะต้องเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมขึ้นไปทุกระดับการศึกษาจนกระทั่งจบมหาวิทยาลัย และประกอบอาชีพ ปัญหาสำคัญของการแนะแนวที่ไม่ได้ผล คือ การที่นักเรียนไม่สามารถเรียนต่อในแขนงวิชาที่ตนถนัด เป็นเพราะการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนไม่จัดทำทุกระดับ บางระดับจัดทำ แต่บางระดับไม่ทำ จึงไม่เกิดผลเท่าที่ควร การแนะแนวที่จะจัดให้ต่อเนื่องกันได้นั้น จึงได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงจะช่วยแก้ปัญหาได้

4. หลักความร่วมมือและประสานงาน (Cooperation and Coordination) การแนะในสถาบัน หรือการศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือและประสานงานจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจะประสบความสำเร็จ ครูทุกคนต้องร่วมมืออย่างแท้จริง ไม่ควรถือว่าการแนะแนว

¹ Arthur Julius Jones, Principles of Guidance and Pupil Personnel Work (New York : Mc Graw - Hill Book Co., 1963), p. 14

เป็นเรื่องของครูแนะแนวเพียงคนเดียว ผู้บริหารจะต้องเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบของคนที่มีการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน อาจารย์ใหญ่มีอำนาจทางบริหารและสิ่งต่าง ๆ แต่ครูแนะแนวที่หน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูประจำชั้นและครูพิเศษอื่น ๆ ต้องศึกษาให้รู้จักและเข้าใจเด็ก หาทางช่วยเหลือเด็กในความรับผิดชอบ

5. หลักการยอมรับ (Acceptance) ผู้แนะแนวต้องยอมรับในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลว่ามีคุณค่า ไม่ว่าเด็กที่มีปัญหาจะมาจากครอบครัวยากจน หรือฐานะดี ผู้แนะแนวจะต้องให้บริการด้วยความเสมอภาคไม่มีอคติ หรือประณามผู้มีปัญหา

6. หลักการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self Determination) ผู้แนะแนวควรหาทางให้ผู้รับแนะแนวได้ความจริงเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งผู้รับแนะแนวอาจมองตัวเองไม่ออกหรือไม่เข้าใจตนเอง เป็นหน้าที่ของผู้แนะแนวจะต้องมองเห็นความสำคัญในเรื่องการเข้าใจตนเอง (Self - understanding) การตัดสินใจด้วยตนเอง (Self - Determination) การปรับตัวเอง (Self - adjustment) เมื่อเขาได้รับการแนะแนวที่ถูกทางแล้วย่อมจะช่วยเหลือตัวเองได้ และพึ่งตนเองได้

7. หลักการรักษาเรื่องราวเป็นความลับ (Confidentiality) ผู้แนะแนวจะต้องระมัดระวังไม่เปิดเผยเรื่องราวของเด็กที่มีปัญหา เว้นแต่จะต้องนำเรื่องนั้นไปพิจารณาพร้อมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาทางช่วยเหลือ

หลัก ที่กล่าวมาแล้วเป็นแนวทางให้ทราบว่า การแนะแนวมีลักษณะที่ในการปฏิบัติ มีไต่ถามตามสามัญสำนึก หรือตามศรัทธา ครูแนะแนวต้องศึกษาขอบข่ายของหลักแต่ละข้อให้ชัดเจน

บทบาทของการแนะแนว

การแนะแนวในต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญ คือการแนะแนวอาชีพ ผู้ริเริ่มงานนี้ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ผู้ปรารถนาที่จะช่วยเหลือคนหนุ่มสาว และบุคคลไร้อาชีพให้มีความก้าวหน้า การแนะแนวในประเทศไทยนั้น เริ่มมีบทบาทในสถานศึกษา ก่อน เมื่อ พ.ศ. 2496 โดยมีการใช้แบบสอบถามสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ปรับปรุงวิธีการวัดผล และทดลองใช้ข้อทดสอบแบบปรนัย สถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวในระยะแรกเริ่ม

โดยการจัดอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว จิตวิทยาการแนะแนวเข้าไว้ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นอีก 1 วิชา กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการแนะแนวการศึกษาและอาชีพขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2504 เพื่อวางนโยบาย และเป็นที่ปรึกษาการแนะแนวในทุกกรมที่มีสถานศึกษาในสังกัดกรมวิชาการจัดทำแบบทดสอบเขาวน กองเผยแพร่การศึกษาออกวารสารแนะแนว คอลัมน์ต่าง ๆ จึงได้จัดกระบวนการแนะแนวในโรงเรียน โดยฝึกอบรมบุคลากรของโรงเรียนขึ้นเพื่อทำหน้าที่ครูแนะแนวดัง เช่นปัจจุบัน¹

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การแนะแนวมีความจำเป็นต่อระบบการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงใหม่ และต่อพฤติกรรมของเด็กในภาวะแวดล้อมปัจจุบัน โรงเรียนจึงต้องร่วมมือกับทางบ้าน และผู้ปกครองสอดส่องสังเกต และแก้ไขพฤติกรรม ตลอดจนการเรียนของเด็กที่มีปัญหา นับได้ว่า การแนะแนวมีบทบาทและความจำเป็นต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก วิรัช กุฑมศาสตร์ ได้สำรวจปัญหาเด็กเรียนอาชีวศึกษาพบว่ามีปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. นักเรียนมีปัญหาด้านการเรียน เช่น เรียนไม่เข้าใจ เรียนอ่อน เลือกวิชาเรียนไม่ถูก ไม่เข้าใจวิธีเรียนที่ก็ สอบตกซ้ำชั้นบ่อย ๆ ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่นักเรียนเป็นจำนวนมากต้องการความช่วยเหลือจากโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการสอบตกเป็นปัญหาสำคัญที่สุด
2. ความต้องการที่จะเรียนให้สูงขึ้น นักเรียนจำเป็นต้องได้รับการสนทนาคำปรึกษาต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อจะได้ตัดสินใจในการเลือกเรียน หรือ เลือกประกอบอาชีพได้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับสติปัญญา ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของตน เพราะสถาบันการศึกษาระดับปริญญาทางอาชีวศึกษาไม่อาจรับผู้สมัครสอบทั้งหมดเข้าศึกษาได้ จึงเป็นปัญหาที่นักเรียนควรจะได้รับการแนะแนวทางให้ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพในแนวถนัดของเขา

¹สุนทร พานิชกุล, "การศึกษาขอ เขตและหน้าที่ของครูแนะแนว หรือครูที่ทำหน้าที่แทนครูแนะแนว ในโรงเรียนรัฐบาลประเภทอาชีวศึกษาในทวรษณะของนักศึกษาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), หน้า 20.

3. เนื่องจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปมาก ครอบครัวของนักเรียนส่วนมากต้องต่อสู้กับภาวะเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เพราะค่าครองชีพสูง การหารายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย บิดามารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เป็นผลให้เด็กไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ วิชาการอบรมทางบ้าน พ่อแม่บางรายทุ่มเวลาให้แก่กิจการของตน จนไม่มีเวลาที่จะควบคุมดูแลบุตร ทำให้เด็กต้องหาทางออกไปคบเพื่อนนอกบ้าน ถ้าคบกับเด็กเกเรก็จะกลายเป็นเด็กเกเร ปัญหานี้ต้องอาศัยการแนะแนวจากโรงเรียน เข้าช่วยเหลือ เพื่อให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4. ความจริงทางด้านวัตถุในสังคมเมืองไทย ถ้าหน้าความสำเร็จทางด้านศีลธรรม คนไทยจึงหันไปนิยมวัตถุมากขึ้น คนมีเงินได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นผู้มีเกียรติ ไม่ว่าเขาจะประกอบอาชีพในทางสุจริตหรือทุจริต พวกเขามองข้ามคุณค่าทางศีลธรรมคุณธรรมไปเสีย ประกอบกับวัฒนธรรมตะวันตกหลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว และไม่หยุดยั้ง ชักคนไทยโดยเฉพาะพวกผู้ใหญ่รับเอาไว้ เช่น การอาบ อบ นวด บาร์ ไนต์คลับ สถานโบว์ลิ่ง และการพนันประเภทต่าง ๆ เมื่อผู้ใหญ่ประพฤติปฏิบัติให้เด็กเห็น เด็กก็เลียนแบบบ้าง ผลที่สุดทำให้เด็กเสียนาटक หากโรงเรียนมีบริการแนะแนวอาจช่วยป้องกันปัญหาในเรื่องนี้ได้พอสมควร

5. นักเรียนชาติที่พึงพอใจ หันไปเชื่อถือเรื่องอภินิหาร หมอคุณ ฯลฯ ยึดถือในสิ่งไร้สาระ และงมงาย บางคนถึงคราวสอบไล่ต้องบนบานเจ้าพ่อ ไปหาพระให้คุ้มครองชะตาว่าจะสอบได้หรือสอบตก หากโรงเรียนไม่จัดการบริการแนะแนวในโรงเรียน นักเรียนคงจะเชื่อการแนะแนวที่ผิด ๆ อยู่ต่อไป¹

จากข้อหายปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนดังกล่าว บริการแนะแนวจะมีส่วนช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้มาก

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนนั้น สมนึก บำรุง ไค้กล่าวถึงจุดหมายไว้คือ

1. ป้องกันไม่ให้ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นกับนักเรียน

¹วิรัช กุพฺพมาศ, "การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อการพัฒนาและระดมใช้ทรัพยากรกำลังคน" วารสารแนะแนว 3 (12-15 กันยายน - ธันวาคม 2510) : 17-18

2. แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น ปัญหาเด็กเกเร เด็กขาดเพื่อน เด็กเรียนอ่อน ฯลฯ
3. ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทั้งสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ
4. ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง ซึ่งจะสามารถเลือกวิชาเรียนได้อย่างเหมาะสม
5. ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจกระจ่างเกี่ยวกับลักษณะของงานในแต่ละอาชีพให้รู้ถึงรายได้ ความก้าวหน้า และวิธีการที่จะนำไปสู่อาชีพนั้นได้อย่างสัมฤทธิ์ผล
6. ช่วยให้นักเรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคม ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข
7. จัดสวัสดิการต่าง ๆ ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน¹

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวทำให้ทราบว่าครูแนะแนวควรจะทำอะไรบ้าง ต่อไปจะกล่าวถึงบริการต่าง ๆ ที่ควรจัดในโรงเรียน

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร แบ่งการแนะแนวเป็นประเภทใหญ่ ๆ ไว้ 3 ประเภทดังนี้

1. การแนะแนวการศึกษา (Educational Guidance) ได้แก่กรรมวิธีและกระบวนการต่าง ๆ ที่ช่วยให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในการศึกษา และได้พิจารณาตนในด้านการศึกษาเล่าเรียนให้เรียนดีขึ้น รู้จักฝึกนิสัยในการเรียน รู้จักปรับตัวและแก้ปัญหา รู้จักเลือกแนวทางการศึกษาต่อ รู้จักประมาณความสามารถของตน ไม่ตั้งความหวังไว้สูงเกินไป รู้จักใช้เวลา สถานที่ บุคคล และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา รวมทั้งจัดผู้เรียนให้ได้เรียนตามระดับผลสัมฤทธิ์หรือพอเหมาะสมกับกำลังสติปัญญา และจัดโอกาสส่งเสริมเด็กฉลาดเป็นพิเศษ เป็นต้น

2. การแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) ได้แก่ กรรมวิธีและกระบวนการที่ช่วยให้เด็กรู้จักเลือกอาชีพ เตรียมตัวประกอบอาชีพ รู้จักพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า มีความมั่นคงในอาชีพ

¹สมนึก บำรุง, "บทบาทของการแนะแนว" วารสารแนะแนว 7

3. การแนะแนวปัญหาส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) ได้แก่ ธรรมเนียมและกระบวนการที่ช่วยเหลือเด็กให้รู้จักปรับตัวเข้ากับเพื่อน และบุคคลอื่น รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รู้จักใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนตัวและสังคม และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้รู้จักช่วยตนเองให้ได้รับความสุข ช่วยปรับปรุงสถานการณ์ให้เพื่อนเข้าใจ และยอมรับนับถือ¹

การแบ่งประเภทการแนะแนวออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 3 ประเภทดังกล่าวแบ่งเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ในการให้บริการแนะแนวยากที่จะแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ เพราะการพิจารณาให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา หรือมีความต้องการต่าง ๆ จะต้องพิจารณาเด็กทุกด้าน

การจัดบริการแนะแนวต้องอาศัยความพร้อมของแต่ละโรงเรียน อาทิ ผู้ดำเนินงานแนะแนว ต้องได้รับการศึกษาอบรม มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะเหมาะสม สามารถประสานงานกับผู้ร่วมงาน และผู้อื่นได้ดี ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้เรื่องการแนะแนวพอสมควร และให้ความสนับสนุนแก่โครงการแนะแนว งานจึงจะก้าวหน้า และขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ

สำหรับวิธีการดำเนินงานบริการแนะแนวนั้น อนันต์ อนันตรังสี ได้กล่าวไว้ในหลักการแนะแนวดังนี้

1. บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Inventory Service)
2. บริการสนเทศ (Information Service)
3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service)

¹ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "หลักสำคัญของการจัดบริการแนะแนว" (กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ, 2519), หน้า 7 (อัคราเนาว)

² สุนทร พานิชยกุส, "การศึกษาขอบเขตและหน้าที่ของครูแนะแนว หรือครูที่ทำหน้าที่แทนครูแนะแนว ในโรงเรียนรัฐบาลประเภททอชีวศึกษาในทรรณะของนักศึกษาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ศาสตร์", หน้า 28

4. บริการวางตัวบุคคล (Placement Service)
5. บริการติดตามผล (Follow - up Service)
6. บริการให้แก่งาน (Providing Service)
7. บริการเกี่ยวกับการวิจัย (Research Service)¹

กรมการฝึกหัดครูได้ให้หลักในการจัดบริการแนะแนว ว่า การจัดแนะแนวในโรงเรียนหนึ่ง ๆ ย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพของโรงเรียนและสภาพของท้องถิ่นสุดแต่ปรัชญาของโรงเรียน รวมทั้งรายได้ของโรงเรียน องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งก็คือจำนวนและวุฒิครูที่มีอยู่ในโรงเรียนใหญ่ ๆ นั้นมีครูมากทำให้มีโอกาสเลือกตัวบุคคลได้ดีกว่า เพราะบุคลากรของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการจัดบริการแนะแนวมาก บริการแนะแนวที่โรงเรียนควรจัดมีดังนี้

1. การบริการนักเรียนเป็นกลุ่ม ได้แก่ การช่วยเหลือนักเรียนใหม่ โดยการจัดปฐมนิเทศ เพื่อให้นักเรียนใหม่ทุกคนเข้าใจ และมีความคุ้นเคยกับโรงเรียน ป้องกันนักเรียนมิให้ปฏิบัติตนไปในทางที่ผิด และช่วยแก้ปัญหาเล็ก ๆ ก่อนที่จะเป็นปัญหาใหญ่
2. การบริการสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการนี้ให้คำปรึกษาเป็นบริการที่สำคัญที่สุดที่จะจัดให้นักเรียนเป็นรายบุคคล การให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ซึ่งจะเร้าให้นักเรียนแต่ละคนให้
 - ก. ประเมินค่าตนเองและโอกาสของตนเอง
 - ข. เลือกวิธีปฏิบัติที่จะเป็นไปได้สำหรับตนเอง
 - ค. รับผิดชอบในการเลือกนั้น
 - ง. ริเริ่มปฏิบัติตามทางที่ตนได้เลือกแล้ว

การให้คำปรึกษาต่างจากการให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เป็นการหาข้อเท็จจริงแต่ไม่ได้ให้คำปรึกษา

3. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) เป็นบริการที่นักเรียน

¹อนันต์ อนันตรังสี, หลักการแนะแนว, หน้า 7..

ต้องรับผิดชอบในการริเริ่มวางโครงการปฏิบัติด้วยตนเอง แต่มีหลายโรงเรียนที่ทำงานไม่ได้ผล เพราะไม่สามารถที่จะให้เด็กตัดสินใจได้ หลังจากจัดให้มีการให้คำปรึกษาแล้ว เพื่อช่วยให้บริการนี้ได้ผลดี ทางโรงเรียนต้องเตรียมในแสดงผลการเรียน หรือประกาศนียบัตรไว้ให้พร้อม เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนที่จะไปสมัครงาน หรือต้องการเรียนต่อ ทั้งนี้รวมถึงการจัดให้เด็กมีงานทำ การจัดช่วยให้ได้เข้าเรียน หรือ เข้ารับการฝึกหัดในสถาบันการศึกษาชั้นต่อไปอีกด้วย.

4. บริการที่จะให้แก่ครูผู้สอน บริการแนะแนวนี้จะช่วยให้ครูพยายามเข้าใจนักเรียนโดยจับบุคคลไว้อย่างน้อยที่สุด 1 คน เพื่อครูจะไปหา และขอความช่วยเหลือได้ เมื่อครูต้องการจะช่วยเหลือนักเรียนคนใดคนหนึ่ง

นอกจากนี้ยังมีบริการด้านเกี่ยวกับการสอน ได้แก่การจัดอบรมครูประจำการ เพื่อช่วยให้ครูมีทักษะในการวิเคราะห์ มีความเข้าใจและจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนได้ โครงการอบรมเป็นพิเศษแก่ครูจะช่วยให้ครูที่มีความสนใจและต้องการทำงานด้านแนะแนวมีทักษะและความสามารถในการให้คำปรึกษาได้ดีขึ้น

5. บริการสำหรับคณาบริหาร การแนะแนวจะช่วยการบริหารให้สามารถดำเนินงานของโรงเรียน โดยที่บริการแนะแนวจะทำหน้าที่รวบรวม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนักเรียน ความต้องการ ปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็ก เสนอให้ผู้บริหารทราบ เพื่อจะได้นำมาเป็นเครื่องประกอบการพิจารณา เมื่อโรงเรียนจะปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็ก

การแนะแนวจะช่วยให้ผู้บริหาร ติดต่อกับชุมชน ได้ความรู้เกี่ยวกับชุมชน และช่วยทำให้ความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนและชุมชนลดลงได้ ทำให้ชุมชนมีความสนใจให้ความร่วมมือในการช่วยให้กิจการของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. บริการต่อการวิจัย ผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการแนะแนว จะทำงานได้ผลก็ต่อเมื่อมีผลทางการแนะแนวมาสนับสนุน งานวิจัยที่อาจทำได้ก็คือ การสำรวจอาชีพในชุมชน และสำรวจชุมชน เพื่อให้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับโอกาสในการประกอบอาชีพมา ให้แก่นักเรียนทราบ

กิจกรรมที่นับว่าสำคัญของบริการแนะแนว ก็คือ การติดตามนักเรียนทั้งนักเรียนที่จบ

จากโรงเรียนและนักเรียนที่ต้องออกกลางคัน ทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ทางโรงเรียนได้ประเมินผลกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ดียิ่งขึ้น¹

สำหรับการแนะแนวของโรงเรียนอาชีวศึกษา ก็มีหลักการและประเภทของการแนะแนวอย่างเดียวกับโรงเรียนที่สอนวิชาสายสามัญ สิ่งที่จะแตกต่างกันคือ เด็กนักเรียนที่มาเรียนอาชีวศึกษา จะเป็นเด็กที่มีปัญหามากกว่าเด็กที่เรียนในโรงเรียนสายสามัญ²

จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา คือ

1. เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นเด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ ความคิดอ่านรุนแรง ปัญหาในเด็กวัยรุ่นมีมากทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นในจิตใจ และปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นที่เกี่ยวข้องด้วย
2. เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษาบางส่วนไม่ได้อยู่กับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ต้องจากถิ่นฐานมาเรียน
3. ระบบการเรียนของสถานศึกษา เป็นการเรียนแบบลงทะเบียนรายวิชาโดยสถานศึกษาเปิดทั้งเช้าเย็น การเลิกและเข้าเรียนไม่ตรงกันทั้งโรงเรียน โอกาสการจัดครูประจำชั้นไม่สะดวก
4. โครงสร้างหลักสูตร ปวช.2524 บังคับจำนวนคาบที่จบหลักสูตร หมวดและจำนวนคาบที่จะต้องเรียนในแต่ละหมวด การเรียนจบหลักสูตรนักเรียนจะต้องเรียนครบทุกหมวดที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง การเรียนเกินกว่า 4,800 คาบแต่ไม่ครบหลักสูตรก็ไม่สามารถจบได้

¹กรมการฝึกหัดครู, บริการแนะแนวโรงเรียน (พระนคร : กรมการฝึกหัดครู, 2508), หน้า 54.

²สัมภาษณ์ ธีรวัล โกมลวนิช, ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายแนะแนว กรมอาชีวศึกษา, 14 พฤศจิกายน 2525.

สัมภาษณ์ ย้ง พิทยานิยม, ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายวัดผลและประเมินผล กรมอาชีวศึกษา, 14 พฤศจิกายน 2525.

5. ระเบียบประเมินผลของหลักสูตร ปวช.2524 มีกำหนดการฟื้นฟูสภาพไว้เป็นระยะและกำหนดคะแนนเฉลี่ยไว้ในการจบ ผู้เรียนจำต้องตั้งใจและระวังเกี่ยวกับผลการเรียนตลอดเวลา

6. การแนะแนวจะช่วยในการหางานให้กับนักเรียน และสกัดกั้นการเรียนต่อได้¹

ลักษณะของงานแนะแนวในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา

งานแนะแนวในโรงเรียนอาชีวศึกษาก็มีลักษณะประเภทและหลักการใหญ่ ๆ คล้ายคลึงกับโรงเรียนที่สอนวิชาสามัญ แต่การอาชีวศึกษาจัด 4 ประเภทคือ

1. การแนะแนวเพื่ออาชีพ ซึ่งได้แก่การจัดบริการหางานให้ทำในระหว่างปิดภาคเรียน, การบริการข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ "การแนะแนวเด็กนักเรียนอาชีวศึกษาให้รู้จักโลกของอาชีพมากขึ้น ชัดเจนขึ้น เช่นหากว่าเรียนช่างยนต์ นักเรียนควรจะรู้ว่ามีงานอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช่างยนต์อยู่มาก ไม่ใช่แต่อาชีพช่างยนต์ที่นอนแกแ่เครื่องยนต์อยู่ที่ทองรถยนต์อย่างเดียวเท่านั้น"²

2. การแนะแนวเพื่อหาทุนการศึกษา

3. การแนะแนวเพื่อศึกษาต่อ ซึ่งบริการอันนี้โรงเรียนจำเป็นต้องจัดไว้สำหรับนักเรียนที่ต้องการทราบสถานศึกษาทางวิชาชีพ

4. การแนะแนวเพื่อการแก้ไข ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน³

ปัญหาที่พบในเรื่องการแนะแนวในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา สรุปได้คือ

1. ผู้บริหารบางคนไม่รู้หลักการแนะแนว ไม่ให้ความสนับสนุน

¹ศรีนวล โภมลาวณิช, "ครู/อาจารย์ที่ปรึกษาและการแนะแนว," (กรุงเทพฯ:กรมอาชีวศึกษา, 2526), หน้า 2 - 3

²สัมภาษณ์ ศรีนวล โภมลาวณิช, ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 14 พฤศจิกายน 2525.

³สัมภาษณ์ ทิพานี สมบัติ, ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 12 พฤศจิกายน 2525.

2. ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง
3. ครูที่ทำหน้าที่แนะแนวหรือเป็นครูที่ปรึกษามิงานสอนมากเกินไปจนไม่มีเวลาเอาใจใส่นักเรียนมากนัก
4. ครูอื่นในโรงเรียนไม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อมีครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวทำหน้าที่ถือว่าเป็นหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง¹

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ก รมบริการแนะแนวมีประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ นักเรียนอาชีวศึกษาซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่น อารมณ์กำลังเปลี่ยนแปลง ย่อมมีปัญหา การบริการแนะแนวจะสามารถช่วยเด็กให้ปรับตัวได้และอยู่อย่างมีความสุขในสังคม

การจัดให้ทุนอุดหนุนการศึกษา

นักเรียนเป็นจำนวนมากที่ประสบความขาดแคลนทางด้านทุนทรัพย์ในการศึกษา และต้องออกจากโรงเรียนไปอย่างน่าเสียดาย แม้ว่าจะมีผลการเรียนดี สามารถเรียนต่อในชั้นสูงได้ ในการช่วยเหลือนักเรียนด้วยเงินทุนเป็นสิ่งที่โรงเรียนไม่ควรจะละเลยเป็นอย่างยิ่ง การจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารการศึกษาควรให้ความสนใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ไม่มีนโยบายโดยตรงในการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน ดังนั้นจึงเป็นการสนับสนุน และส่งเสริม แนะนำให้โรงเรียนจัดให้มีทุนการศึกษาแก่นักเรียนของตน ซึ่งแต่ละโรงเรียนก็มีหลักการเกี่ยวกับรายละเอียดของทุนการศึกษาแตกต่างกันออกไป ซึ่งโรงเรียนที่พร้อมจะดำเนินการจัดให้ทุนการศึกษาตามความเหมาะสม² สำหรับในส่วนของสมาคมการศึกษาเอกชน ปรากฏว่ามีหลักการระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของสมาคมในการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ยากจนหรือประสบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการ

¹ ศรีนวล โกลลวนิช, "ครู/อาจารย์ที่ปรึกษาและการแนะแนว," หน้า 10.

² สัมภาษณ์ บุญมา งานสำเร็จ, หัวหน้าฝ่ายควบคุมและนิเทศการศึกษา กองควบคุมและติดตามการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 9 กันยายน 2525.

แสดงให้เห็นนโยบายในการสนับสนุนช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ยากจน และประสบปัญหา ใน
ส่วนของสมาคมโรงเรียนเอกชนพอสมควร¹

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹เพี้ยน สุวรรณมาลิก, "สมาคมการศึกษาเอกชน," วารสารการศึกษาแห่งชาติ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานกิจการนักเรียน คือการดำเนินกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน และแบ่งออกได้เป็น 8 ด้าน คือ การรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน การปฐมนิเทศนักเรียน การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดและบริการแนะแนว และการจัดให้ทุนอุดหนุนการศึกษาสาระสำคัญโดยสรุปของกิจการนักเรียนทั้ง 8 ด้าน เป็นดังนี้

การรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน

โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้สอบได้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า และมีเกณฑ์ในการรับนักเรียนตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2523 สำหรับวิธีการรับนักเรียนจะใช้วิธีการสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกเข้าศึกษาได้ตามความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน สรุปว่าโรงเรียนควรรับนักเรียนตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางไว้

สำหรับการแบ่งกลุ่มนักเรียน โรงเรียนจำเป็นต้องมีการแบ่งกลุ่มนักเรียน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการแบ่งตามระดับอายุปฏิบัติ แบ่งตามระดับเซวาร์ปัญญา อย่างไรก็ตามหลักสำคัญของการแบ่งกลุ่มนักเรียน คือโรงเรียนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้สามารถพัฒนาความสามารถของเขาให้ถึงขีดสุดเท่าที่ธรรมชาติสร้างมาให้

การปฐมนิเทศ

การปฐมนิเทศนักเรียน เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลรับรู้สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ขนบประเพณีการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัว เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรจะต้องจัดให้มีขึ้น

สิ่งที่ควรมีในการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ คือ ประวัติความเป็นมาอย่างย่อของโรงเรียน ปรัชญาโรงเรียน คำขวัญของโรงเรียน ที่นักเรียนควรทราบ, ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนที่นักเรียนต้องทราบ ซึ่งโรงเรียนอาจจัดทำเป็นคู่มือให้นักเรียนแจกจ่าย

แก่นักเรียนใหม่ทุกคน ตลอดจนชี้แจงโทษที่จะได้รับเมื่อทำผิดระเบียบ, การแนะนำให้รู้จักหัวหน้าหน่วยสำคัญ ๆ เช่น หัวหน้าหน่วยงานคานธุกรกร วิชาการ ปกครอง ตลอดจนวิธีการที่จะติดต่อกับบุคคลเหล่านั้น, การแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับอาจารย์ประจำชั้น ตลอดจนห้องเรียนที่จะไปอยู่ประจำ, หลักสูตรของโรงเรียน และวิธีวัดผลอย่างย่อ, กิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้, การแนะนำให้นักเรียน รู้จักกับห้องพิเศษและการใช้ เช่น ห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ห้องนำห้องส้วม ห้องโสตทัศนศึกษา และควรมีการนำนักเรียนเดินชมเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดแก่นักเรียนและสร้างสายสัมพันธ์เป็นครั้งแรกระหว่างครูกับนักเรียน

การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน

การรักษาระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะละเว้นไม่ได้ เพราะการมีระเบียบวินัยจะช่วยให้คนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข การสอนให้นักเรียนเคารพระเบียบวินัยของโรงเรียนจะช่วยให้นักเรียนรู้จักเคารพกฎหมาย บ้านเมืองเมื่อจบการศึกษาและโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว หลักสำคัญในการรักษาระเบียบวินัยที่ดี คือ นักเรียนรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับเกิดจากความสมัครใจของนักเรียนหรือปฏิบัติ ที่มองเห็นคุณค่าและเห็นพ้องว่าควรจะรักษาไว้เพื่อความสงบสุข และเสมอภาคแก่สมาชิกในสังคมนั้น

ลักษณะวินัยในโรงเรียนควรมี

1. การทำผิดของนักเรียนเป็นไปเพราะเห็นความคั่งงำที่จะได้จากการกระทำที่ไม่ใช่ เพราะมีอำนาจภายนอกมาคอยบังคับ
2. การออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่า จะเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนปฏิบัติดี ไม่ใช่ออกมาโดยเหตุผลส่วนตัวของผู้มีอำนาจออกคำสั่งนั้น ๆ
3. การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดวินัยเป็นไปตามลักษณะพื้นฐานส่วนตัวของผู้กระทำผิดเป็นราย ๆ ไป
4. กิจกรรมทั้งหลายของนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นส่วนช่วยให้นักเรียนสร้างความเจริญไปในวิถีทางอันเป็นที่ยอมรับกันในสังคม การดำเนินการป้องกันการกระทำผิดวินัย เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทำแต่ในสิ่งที่พึงปรารถนา หรือระบายความคิดและการกระทำอันจะเป็นไปในทางเสียให้กลับกลายเป็นการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

หลักการที่โรงเรียนควรป้องกันเพื่อไม่ให้นักเรียนกระทำผิดวินัยได้แก่

1. การส่งเสริมให้เกิดความสนใจในบทเรียน ถ้านักเรียนมีความรู้สึกว้าเหว่และ ความรับผิดชอบของนักเรียน คือ เรียนและบทเรียนที่ครูสอนน่าสนใจ เรื่องการผิดวินัยจะลด น้อยลงได้
2. การสร้างความรักโรงเรียนให้เกิดแก่กลุ่มนักเรียน เช่น การประชุม การหา ชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน
3. การรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูด้วยกัน ความแตกแยกของครูและ นักเรียนจะทำให้เกิดความเสื่อมศรัทธา ความนับถือ การว่ากล่าวตักเตือนก็ยอมจะทำได้เต็มที่
4. พยายามขจัดสิ่งยั่วยุก่อให้เกิดความผิดทางวินัย
5. การให้รางวัลความประพฤติ ซึ่งมีข้อเตือนใจว่าไม่ควรให้รางวัลมีค่าหรือ ราคาเป็นเงินมากนักเพราะจะเป็นการล่อลึงจิตใจของรางวัลที่ให้ และเกิดความรู้สึกว่าคุณค่า แห่งความประพฤตินั้นอาจซื้อได้ด้วยเงิน ซึ่งเป็นอันตรายต่อการสร้างความรู้สึกลำบากทางจิต จิตใจเป็นอย่างมาก, การให้รางวัลควรกระทำในที่สาธารณะ มีการประกาศให้ผู้อื่นได้ ทราบ, ไม่ควรให้รางวัลพร่ำเพรื่อ
6. ความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน โรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือจากทาง บ้านจะช่วยให้การควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนเป็นไปได้เป็นอย่างดี
7. การชี้แจงตักเตือนเป็นรายบุคคล หรือเป็นหมู่โดยการให้คำปรึกษาหรือการประชุม ชี้แจง ทำให้นักเรียนรู้สึกผิดพลาดและมีผลต่อการป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน

การทำทะเบียนและรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนนั้นเป็นสิ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดทำตาม ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะมีกำหนดรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนได้แก่ ชื่อนักเรียน, วันเดือนปีเกิด, ชื่อบิดามารดา, โรงเรียนเดิม, เหตุที่ย้ายจากโรงเรียนเดิม, วันเข้าเรียน, ที่อยู่ปัจจุบัน, ความรู้เดิม, รายงานเรียนเดิม, วันจำหน่าย, เหตุจำหน่าย, ความรู้และความประพฤติ ทะเบียนนักเรียนเป็นหลักฐานสำคัญที่โรงเรียนต้องจัดให้มีนับตั้งแต่ ก่อตั้งโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน พร้อมทั้งจะให้ค้นหาหลักฐานได้เสมอทะเบียนนักเรียนจะช่วยให้ทราบ

ขอมูลบางประการของนักเรียน แม้ว่าจะไม่ละเอียดเท่าข้อมูลของงานแนะแนว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนนำไปพิจารณาในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

การจัดกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมของนักเรียน คือ กิจกรรมทุกประเภทที่จัดและดำเนินการโดยนักเรียน ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความรอบรู้ ความบันเทิง ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่บังคับ

จุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน คือ เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถและความถนัดของนักเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนั้นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนยังต้องจัดให้มีกิจกรรมนักเรียนให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนในระดับสูงกว่า ม.ศ. ปลาย ปวช. และ ปวส. อีกด้วย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้แนะนำประเภทชมรมออกเป็น 14 ประเภท ได้แก่ ชมรมลูกเสือชาวบ้าน ชมรมต่อต้านยาเสพติด, ชมรมศาสนาและวัฒนธรรมไทย, ชมรมผู้นำเพื่อประโยชน์, ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ชมรมนันทนาการ, ชมรมวิชาชีพ, ชมรมวาทศิลป์, ชมรมสุขภาพอนามัยและสวัสดิศึกษา, ชมรมพัฒนาครอบครัว, ชมรมผู้นิยมใช้ของไทย, ชมรมวิชาการ, และชมรมอาสารักษาดินแดน ลักษณะของกิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องมีลักษณะดังนี้ คือ ส่งเสริมนโยบายรัฐบาล, ไม่นำไปสู่การแบ่งแยก, ไม่ก่อให้เกิดการทำลายสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ, ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ, ประหยัด และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของระเบียบการจัดตั้งชมรม

การบริการ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนักเรียน

นักเรียนที่มีสุขภาพแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพจิตดี ก็จะมีผลทำให้การศึกษาเล่าเรียนดียิ่งขึ้น

การบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนักเรียน เป็นกระบวนการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อตรวจสุขภาพของนักเรียน เพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บของนักเรียน และเพื่อส่งเสริม

สุขภาพของนักเรียน โรงเรียนควรจัดให้มีห้องพยาบาล เคียง ยา และผู้รับผิดชอบในเรื่องการพยาบาล, จัดให้มีการตรวจสุขภาพนักเรียนเข้าใหม่, จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ จัดให้มีการตรวจสุขภาพเป็นประจำและจัดการปลูกฝัง งดยาเมื่อมีโรคระบาดหรือเวลาที่เหมาะสม, จัดสุขภาพภายในโรงเรียน

ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน โรงเรียนควรได้มีการควบคุมเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียน คือ ผู้รับผิดชอบทางด้านป้องกันอุบัติเหตุ ควรสำรวจและหาสิ่งที่จะเกิดอุบัติเหตุในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและป้องกัน, เครื่องมือเครื่องใช้ควรได้มีการอธิบายวิธีใช้อย่างถูกต้อง, ควรให้คำแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับอุบัติเหตุ, ควรมีการควบคุมเครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีการเกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง, และภายในบริเวณโรงเรียนไม่ควรมีสิ่งล่อแหลมอันตราย

การบริการแนะแนว

การแนะแนวคือ บริการอย่างหนึ่งที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล และกลุ่มคนให้เจริญที่สุด โดยใช้กรรมวิธีที่ช่วยให้เขารู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจ และรู้จักปรับปรุงตนเองอย่างฉลาด ผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวจะต้องเข้าใจถึงปรัชญาของการแนะแนวในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. บุคคลแต่ละคนที่เกิดมามีความแตกต่างกันในทุกด้าน และถ้าทุกคนได้ใช้ธรรมชาติที่มีมาในทางที่เหมาะสม ก็ย่อมจะประสบความสำเร็จก้าวหน้า และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม
2. มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุด โรงเรียนต้องช่วยพัฒนาคนให้เจริญในทุกด้าน เพื่อเป็นการสงวนทรัพยากรมนุษย์ และใช้พลังมนุษย์ให้ได้ประโยชน์สูงสุด
3. บุคคลจะมีความสุขเมื่อได้รับการศึกษาตามขีดความสามารถ และตามสติปัญญา มีแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่และอาจจะต้องเผชิญในอนาคต รู้จักใช้ความรู้และความสามารถที่ได้ศึกษามา ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคมให้มากที่สุด
4. บุคคลย่อมต้องการความช่วยเหลือไม่มากก็น้อย ไม่ควรวาดโลกก็ควรวาดหนึ่ง

5. บุคคลแต่ละคนย่อมมีศักดิ์ศรีและศักยภาพประจำตัว หากได้รับการชี้ช่องทางหรือ
แนะแนวทางที่ถูกต้อง เขาก็จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือเจริญงอกงามในทางดีได้

ครูแนะแนวหรือผู้แนะแนวต้องมีค่านิยมของการแนะแนวที่ตั้งอยู่บนปรัชญา หลักการ
ความศรัทธา ความจริงใจ

จุดมุ่งหมายของการแนะแนวในโรงเรียน คือ การป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น
กับนักเรียน, แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น เด็กมีปัญหา, ส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาสติปัญญา ภายใจ
ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง เลือกรวิชาเรียนได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนได้เกิดความรู้
กระจ่างเกี่ยวกับลักษณะของงานในแต่ละอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้า และวิธีการที่จะนำไปสู่
อาชีพนั้น, ช่วยให้นักเรียนรู้จักปรับตัวเอง, ช่วยจัดสวัสดิการต่าง ๆ ช่วยเหลือนักเรียนที่
ขาดแคลน

ประเภทของการแนะแนวได้แก่ การบริการนักเรียนเป็นกลุ่ม, การบริการสำหรับ
นักเรียนเป็นรายบุคคล, บริการจัดวางตัวบุคคล, บริการที่จะให้แก่ครูผู้สอน, บริการสำหรับ
ค่านบริหาร, บริการต่อการวิจัย, บริการติดตามผล, บริการสนเทศ

การจัดให้ทุนอุดหนุนการศึกษา

การจัดให้ทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นักเรียนเป็นสิ่งที่โรงเรียนไม่ควรจะละเลยและ
สมควรจะกระทำอย่างยิ่ง แต่ละโรงเรียนมีเกณฑ์การให้ทุนแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม
แต่ที่สำคัญในเรื่องการให้ทุนการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชน คือ การให้ทุนควรตั้งอยู่บนความ
บริสุทธิ์ใจ ตั้งใจช่วยเหลือแก่นักเรียนอย่างแท้จริง โดยหวังผลตอบแทนคนอื่น ๆ น้อย
เช่น ไม่หวังไว้อ่างสูงในเรื่องการโฆษณาโรงเรียนของตนเอง โดยหยิบยกเรื่องการให้ทุน เป็น
ประเด็นอ้างถึง หรือมีข้อแม้ที่ยากแก่การปฏิบัติภายหลังเมื่อมีผู้ได้รับทุน เป็นต้น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้ทำวิจัยมาก่อน คงมีแต่ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในงานบางประเภทที่เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน

อมรชัย ตันติเมธ และคณะ ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร โดยการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับ ม.ศ.5 จากโรงเรียน เอกชนประเภทอาชีวศึกษา หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 60 คน ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

1. โรงเรียนอาชีวศึกษาทั้ง 19 แห่งมีแผนกแนะแนว 8 โรงเรียน เป็นโรงเรียน ที่เปิดสอนแผนกพัฒนศึกษาระดับ 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 36.84 เปิดสอนแผนกช่างอุตสาหกรรม 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.26 และมีโรงเรียนที่ทำการติดตามผลนักเรียน 2 แห่ง เป็นโรงเรียน ที่เปิดสอนแผนกพัฒนศึกษาระดับและโรงเรียนที่เปิดสอนแผนกช่างสำรวจอย่างละ 1 แห่งและจากแบบ สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องความสำคัญของการแนะแนว ได้ค่าเฉลี่ย 3.74 ซึ่งหมาย ความว่าการแนะแนวมีความสำคัญพอสมควร

2. จากการติดตามผลของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน โดยทำการ ติดตามตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 - 2519 พบว่า นักเรียนที่ศึกษาต่อในปีการศึกษา 2519 มีจำนวน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.83 ในปีการศึกษา 2515 มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.02 มีผู้ ไปประกอบอาชีพไม่ตรงตามสาขาที่เรียนมามากที่สุดในปี 2525 คิดเป็นร้อยละ 27.90 ปี 2518 มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.54¹

ศศิธร สิงหละชาติ ได้ทำการวิจัย การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษา (ม.ศ.6) จากสถานศึกษาเอกชน จำนวน 70 โรงเรียนทั่วประเทศ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา ศึกษาต่อร้อยละ 42.72 ประกอบอาชีพร้อยละ 32.32 ศึกษาต่อและประกอบอาชีพร้อยละ 11.11 วางงานร้อยละ 9.85 และผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าการจัดบริการที่ต้องการให้ปรับปรุงคือการฝึก

¹ ณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา, "ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร โดยการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ระดับ ม.ศ.5" รายงานการ วิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

นอกสถานที่ บริการห้องสมุด และบริการสุขภาพ¹

นอกจากนี้ มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียนแทรกอยู่ด้วย ได้แก่ งานวิจัยของ วิลาวัลย์ ตันวัฒนพงษ์ ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็น ของผู้บริหาร และ ครู เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผลการวิจัยได้กล่าวถึงงานกิจการนักเรียนส่วนหนึ่ง สรุปได้ว่า ในด้านการแนะแนว ได้รับการสนับสนุนน้อยมากจากผู้บริหาร, ด้านการรับนักเรียน โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาประสบปัญหาพื้นฐานสำคัญ คือ เด็กนักเรียนที่มาสมัครเรียนมีพื้นฐานความรู้ต่ำ ดังนั้นจึงทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความสามารถอย่างแจ่มชัด มีทักษะในการถ่ายทอดวิชาความรู้ แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาที่ว่า ครูโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษาสอน ในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา เป็นอาชีพชั่วคราว ดังนั้นความตั้งใจที่จะทำงานให้เต็มที่ย่อมไม่มี²

ในงานวิจัยระดับอาชีวศึกษา มีผลงานของ ศิริ รอดบุญธรรม ซึ่งวิจัยการบริหารกิจการนักศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2517 สรุปการปฏิบัติงานกิจการนักศึกษา ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ในการรับสมัครนักศึกษากระทำกันน้อยมาก ส่วนใหญ่ใช้วิธีประกาศทางสื่อสารมวลชน
2. การจัดนักศึกษาเข้าชั้นเรียน ส่วนใหญ่ใช้สหศึกษา การแบ่งกลุ่มเพื่อกระทำกิจกรรมการเรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการให้นักศึกษาเลือกเอาตามความถนัด, สนใจ

¹ ศศิธร สิงหละชาติ, "การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จอาชีวศึกษา (ม.ศ. 6) จากสถานศึกษาเอกชน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 100.

² วิลาวัลย์ ตันวัฒนพงษ์, "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนราษฎร์อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 119.

3. การแจ้งผลการเรียนไปให้นักศึกษาทราบ ส่วนใหญ่ใช้วิธีประกาศที่วิทยาลัย
4. การแจ้งผลการเรียนไปให้ผู้ปกครองทราบเป็นลักษณะจดหมายส่งไปรษณีย์ ภาคเรียนละครั้ง บางวิทยาลัยไม่เคยแจ้งเลย
5. ปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย วิทยาลัยเอาใจใส่น้อยมาก คิคมักการตรวจสุขภาพ ปีละครั้ง บางแห่งไม่เคยตรวจเลย และบางแห่งไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ
6. วิทยาลัยส่วนใหญ่ของกรมอาชีวศึกษาเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย โดย :
จัดทำเป็นคู่มือนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่จะผิดวินัย เรื่องการแต่งกาย
7. ครู อาจารย์ ส่วนใหญ่เอาใจใส่ต่อปัญหาเด็กในเกณฑ์น้อย
8. การอำนวยความสะดวกต่อนักศึกษาของเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ แผนกทะเบียน
แผนกสวัสดิการ บริการพัสดุไปรษณีย์อยู่ในเกณฑ์ที่เรียกว่าอำนวยความสะดวก
9. การบริการแนะแนว การจัดบริเวณสถานที่ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจอยู่ในเกณฑ์
น้อย
10. การจัดบริการอาหารกลางวันอยู่ในขั้นอำนวยความสะดวกมาก
11. การจัดสวัสดิการในค่านเครื่องเขียนแบบเรียน จัด 2 แบบ คือ สหกรณ์
และร้านค้า
12. การจัดกิจกรรมการปกครองของนักศึกษาส่วนใหญ่ จัดกันหลายรูปแบบ คือ
สถานศึกษา องค์การนักศึกษา สโมสรนักศึกษาและกรรมกรนักศึกษา
13. การจัดกิจกรรมภายนอกสถานศึกษาและการแข่งขันกีฬาจัดน้อย
14. การจัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับนักศึกษา จัดน้อย¹

¹ศิริ รอดบุญธรรม, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 152

สำหรับงานวิจัยนั้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจการนักศึกษาหรือนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา มัชฌิมศึกษา วินัย จินดาวรรณ ได้วิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 10 พบว่า การจัดกิจการนักเรียนโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงทั้ง 8 ด้าน โดยไปแทรกอยู่ในฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายปกครอง โดยฝ่ายปกครองจะเน้นหนักที่สุด สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่ด้านนี้ยังมีประสบการณ์น้อย ขาดความรู้ ผู้วิจัยได้แนะนำให้การจัดอบรมเป็นโครงการพิเศษแก่ครู เพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน¹

พิษณุ ผาสุก ได้วิจัยการบริหารกิจการนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครู ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การบริการกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูมีการตั้งฝ่ายกิจการนักศึกษาช่วยบริหารงาน แต่ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปการบริการกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งได้แก่งานองค์การนักศึกษาและสถานักเรียน การบริหารกิจการนักศึกษาที่เป็นผลได้ผลเสียทางวิชาการและสวัสดิการด้านอื่น ๆ ของนักศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบคือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายสำนักงานผู้อำนวยการ ฝ่ายปกครอง, ฝ่ายธุรการ และฝ่ายสวัสดิการ²

ในเรื่องการจัดกิจกรรมของนักเรียนมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง เรื่องแรกได้แก่งานวิจัยของประสิทธิ์ ปริกิตตานนท์ ได้ทำวิจัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ของโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 10 โรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา 37 คนและ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹วินัย จินดาวรรณ, "การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 10" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 133 - 134 .

²พิษณุ ผาสุก, การบริการกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 167.

นักเรียน 600 คนผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นน้อยมาก และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นและมีผลในการช่วยเหลือการเรียนการสอนมากที่สุดคือ กรรมการนักเรียนของโรงเรียนและชุมชนสังคมศึกษา นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมยังประสบปัญหาการมีชั่วโมงสอนสูงมากในขณะที่ต้องทำหน้าที่พิเศษควบคู่ไปด้วย สำหรับความคิดเห็นของครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการกำหนดจุดมุ่งหมายของกิจกรรม การวางแผนการดำเนินกิจกรรม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วม และในการดำเนินงานกิจกรรมแต่ละครั้งควรมีขั้นตอนที่แน่ชัด นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา การทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี ภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่ครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันคือ การขาดอุปกรณ์ เวลา และเงินที่จะนำมาจัดสำหรับผู้วิจัยเองได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นสิ่งที่ประโยชน์แก่พบว่าโรงเรียนจัดได้ไม่เต็มที่ เพราะปัญหาการขาดอุปกรณ์ เงิน เวลา รวมทั้งประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม ฉะนั้นจึงไม่มีกิจกรรมที่ได้ผลดี นาน ๆ จึงจะจัดได้ หรือถ้าจัดก็ซ้ำซากน่าเบื่อ อีกทั้งไม่ได้รับความสนใจจากครู ผลที่ปรากฏคือนักเรียนไม่สามารถรับความรู้ทักษะในการร่วมกิจกรรมได้ดีเท่าที่ควร สำหรับตัวนักเรียนเอง ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาเรื่องการขาดอุปกรณ์ เงิน เวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย และนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทของตนก็พอ¹

ปิยวรรณ เพ็ญสุภา ไคว้วิจัยเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมและการสอนพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มประชากรคือครูพลศึกษาในสังกัดจำนวน 23 โรงเรียน พบว่าปัญหาคือการขาดครูวุฒิพลศึกษา

¹ประสิทธิ์ ปริกขิตตานนท์, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518; , หน้า 134.

ขาดอุปกรณ์การพลศึกษาทุกชนิด ผู้บริหารไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเท่าที่ควร¹

สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ ได้วิจัยเรื่องปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูพลศึกษาที่สอนในสถาบันอาชีวศึกษาจำนวน 38 คน ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาครูพลศึกษาไม่เพียงพอ ชาวสถานที่ดำเนินกิจกรรมในร่ม สถานที่ทำความสะอาดร่างกายภายหลังการร่วมกิจกรรม และการขาดความสนับสนุนจากผู้บริหาร²

ธัชนาภรณ์ เสนาลักษณ์ ได้วิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยจำนวน 7 วิทยาลัยผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยทุกแห่งยังมีการสืบสนในเรื่องการใช้หลักการการกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม ส่วนในเรื่องการสร้างคามสนใจ ระวังใจแก่บุคคลทุกกลุ่มในวิทยาลัยนั้น ทุกวิทยาลัยใช้วิธีการประชุมชี้แจงแก่ครู และผู้เรียนทั้งเป็นรายกลุ่ม และบุคคลตามโอกาส สำหรับกิจกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ คิดเป็นร้อยละ 34.68 ได้แก่ กิจกรรมประเภทกีฬา³ ลำดับรองลงมาคือกิจกรรมประเภทวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 21.77 และผู้วิจัยได้ให้ข้อสังเกตว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาให้ความสนใจจัดกิจกรรมประเภทศาสนาและประเพณีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.03 ในด้านการป้องกันปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นในการดำเนิน

¹ปิยวรรณ เพ็ญสุภา, "ปัญหาการจัดและการสอนพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 76.

²สันติพงษ์ ปลั่งสุวรรณ, "ปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 144.

³ธัชนาภรณ์ เสนาลักษณ์, "การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 56.

กิจกรรมนั้น วิทยาลัยทุกแห่งใช้วิธีระบบการดำเนินการตามสายงานเป็นวิธีการควบคุม สำหรับปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมคือ ด้านการเงิน สถานที่ กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนคุณสมบัติและจำนวนของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้อภิปรายและให้ข้อเสนอแนะสรุปได้คือ การดำเนินงานจัดกิจกรรมของวิทยาลัยได้เปิดช่องว่างให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นควรจะได้มีการสำรวจขอบพร้อมของวิทยาลัยคน ขณะเดียวกันผู้บริหารและบุคคลในสถานศึกษาจําต้องรู้จักหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี และบริหารงานตามหน้าที่ของตน ทั้งนี้จะช่วยลดและแก้ไขขอบพร้อมได้ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น วางเกณฑ์อนุญาตให้เก็บค่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคการศึกษา และให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา วิทยาลัยแต่ละแห่งควรมีการวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรของบุคคลากรฝ่ายต่าง ๆ ร่วมกันตลอดปีการศึกษา และแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นประเภทของกิจกรรมตลอดจนชุมนุมต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นและที่เคยมีในบางปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้และพิจารณาเลือกกิจกรรมซึ่งมีความสนใจและอยากสมัครเข้าร่วมด้วย วิทยาลัยควรมุ่งแจ้งความสำคัญ ของการเข้าร่วมกิจกรรมแก่นักเรียนและสร้างความเข้าใจกับผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานการ เข้มแข็งที่ถูกต้องของผู้เรียนในเรื่องนี้ สำหรับการจัดกิจกรรมระหว่างสถาบันควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครู ผู้เรียน เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคน ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เพราะผู้เรียนยอมรับและเข้าใจความต้องการ ปัญหา-ระหว่างผู้เรียนด้วยกันดีกว่าครู

ไพโรจน์ สุวรรณภักดี ได้ทำการวิจัย เรื่องปัญหาการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬากายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาล 50 ชุด โรงเรียนราษฎร์ 50 ชุด ครูโรงเรียนรัฐบาลและราษฎร์ ที่สอนพลศึกษาอย่างละ 100 ชุด และครูอื่น ๆ ทั้งสองสังกัดอย่างละ 50 ชุด จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ผู้บริหาร ครูพลศึกษาและครู เห็นว่าประสบมากที่สุดคือ ขาดสถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งตัว ห้องนำสำหรับครูและนักเรียน ไม่มีสนามกีฬาที่มีคุณภาพดีพอและปลอดภัย ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง เรื่องสถานที่และอุปกรณ์โดยเฉพาะ และขาดการยินยอมอุปกรณ์จากชุมชนมาใช้ประโยชน์อย่างมาก ในด้านบุคคลากรทั้งสามกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าปัญหาที่ประสบมากที่สุดคือ บุคคลากรไม่มีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดีในการทำงานทั้งในและนอกเวลาราชการ และบุคคลากรไม่สามารถอุทิศเวลาในการจัดกีฬาภายในและภายนอกเวลาราชการ

ได้อย่างเต็มที่ ปัญหาด้านงบประมาณด้านที่ประสบปัญหามากที่สุดในการคิดเห็นของครูพลศึกษา และครูอื่น ๆ คือ การได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดแข่งขันกีฬาไม่เพียงพอ นอกเหนือ ปัญหาด้านการจัดกิจกรรม ครูพลศึกษาและครูเห็นว่าปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือ ขาดการนำเอากิจกรรมประเภทที่เป็นศิลปะประจำชาติได้แก่กระบี่กระบอง ตะกร้อ มาเป็นกิจกรรมการแข่งขัน และขาดการสำรวจความสนใจและความต้องการของนักเรียนก่อนจัดกิจกรรมแข่งขันภายในโรงเรียน ปัญหาด้านเวลา ครูพลศึกษาเห็นว่าประสบมากที่สุดในเรื่องการไม่สามารถนำวันหยุด วันเสาร์-อาทิตย์ มาใช้ในการจัดแข่งขันกีฬาในโรงเรียนได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ประสบมากที่สุดซึ่งทั้งสามกลุ่มเห็นร่วมกันคือ การขาดการตรวจสอบสุขภาพนักเรียน ก่อนลงแข่งขัน, การขาดประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน สำหรับปัญหาเรื่องความร่วมมือ ผู้บริหาร ครูพลศึกษา และครูอื่น ๆ เห็นว่าปัญหาที่ประสบมากที่สุดคือการขาดการสัมมนาประชุมถึงปัญหาการจัดดำเนินการแข่งขันระหว่างผู้บริหาร ครูพลศึกษา และครูอื่น ๆ เพื่อแก้ไข การไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมในการจัดกีฬาภายในโรงเรียน ขาดการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนแก่นักเรียน ครูอื่น ๆ และผู้ปกครองนักเรียน และสำหรับครูพลศึกษายังมีปัญหาที่ประสบมากที่สุดในเรื่องไม่ได้รับความร่วมมือจากครูอื่น ๆ ในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เพราะครูอื่น ๆ ไม่ได้ถือว่าเป็นงานของโรงเรียน จึงไม่ให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยได้ให้ข้อสรุปและเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และแม้จะมีความยากลำบากในการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก แต่ก็ควรหาทางแก้ไขอย่างเหมาะสมเพื่อจัดกิจกรรมให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนให้ได้ ในเรื่องการขาดสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก ผู้รับผิดชอบควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ สนาม อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ หรือใช้ประโยชน์จากชุมชนให้มากที่สุด และพยายามผลิตอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกงายขึ้นใช้เองบ้าง สำหรับผู้บริหารก็ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนอย่างใกล้ชิด ควรให้บริการด้านสวัสดิการแก่บุคลากรอย่างเพียงพอ ทั้งถึง และโรงเรียนควรลดหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร ที่ทำหน้าที่ดำเนินการจัดแข่งขันกีฬา เพื่อความมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องของงาน ในเรื่องงบประมาณ โรงเรียนควรจัดงบประมาณให้เพียงพอเหมาะสมและใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุด กิจกรรมการแข่งขันควรเป็นประเภททีมและการทำงานร่วมกัน ในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงความปลอดภัยและสุขภาพนักเรียนและการ

จัดกิจกรรมควรจะสัมพันธ์กับโปรแกรมต่าง ๆ ของหมวดวิชาอื่น ๆ เวลาการจัดควรให้ต่อเนื่องกัน และพยายามใช้เวลาตอนพักเที่ยง, ก่อนเข้าเรียน เข้าและหลังเลิกเรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้มากที่สุด และที่สำคัญควรมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการแข่งขันให้นักเรียน ครู ผู้ปกครองได้ทราบด้วย¹

ในเรื่องกิจกรรมของนักเรียนยังมีผลงานวิจัยที่น่าสนใจอีกคือ งานวิจัยของ ไพฑูรย์ จัยสิน ได้วิจัยเรื่องปัญหาในการจัดและดำเนินการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม โดยวิธีส่งแบบสอบถามไปยังครูพลศึกษาจำนวน 44 คน ที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมแบบประสม 13 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในแข่งกีฬาภายในโรงเรียน ไม่เพียงพอและพบว่าเวลาที่นักเรียนมีความสนใจในโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนมากที่สุดคือ การจัดหลังเลิกเรียน²

ในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนในโรงเรียน มีงานวิจัยที่น่าสนใจคือ งานวิจัยของ จริยา บัณฑิตวงกูรและคณะ ซึ่งศึกษาเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเขตการศึกษา 10 ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญของการสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเชื่อว่าจะสามารถช่วยลดปัญหาการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ อุบัติเหตุ อันตรายต่าง ๆ ในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบัน โรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาใน ส่วนกลางและภูมิภาค ยังมีปัญหาการขาดแคลนปัจจัยที่สำคัญในการจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งได้แก่การขาดสวนที่ถูกต้องลักษณะ การขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ในโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งเสริมสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น เรื่องแสงสว่างและการระบายอากาศ การจัดโต๊ะม้านั่ง

¹ไพโรจน์ สุวรรณภักดิ์, "ปัญหาการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 84.

²ไพฑูรย์ จัยสิน, "ปัญหาการจัดและดำเนินการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 69.

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเจ็บป่วยและการระบาดของโรคคือท่อใต้ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ประสบปัญหาเรื่องการรักษาความสะอาด รักษาสุขลักษณะของห้องน้ำห้องส้วม ที่มีส้วมนักเรียน สาเหตุมาจากการขาดแคลนน้ำดื่มใช้ในโรงเรียน โรงเรียนเอกชนทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีเนื้อที่โรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนตามที่คณะกรรมการสุขภาพศึกษาในคณะกรรมการสุขภาพศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ถึงร้อยละ 89.48, และร้อยละ 11.40 ของโรงเรียนเอกชนมีการระบายอากาศและแสงสว่างในห้องน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการสุขภาพศึกษา ปัญหาในเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ไม่ถูกสุขลักษณะส่วนใหญ่อยู่ที่การใช้ภาชนะดื่มที่ไม่สะอาดเช่น มือ หรือใช้ภาชนะดื่มร่วมกัน¹

ทัศนีย์ วีระสมวงศ์ ได้วิจัยเรื่องการจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนปทุมคงคา โดยใช้แบบสอบถามครูและนักเรียนจำนวน 170 คน และ 220 คนตามลำดับ ผลการวิจัยว่ามีปัญหาคือครูขาดความรู้ในเรื่องการสังเกตและตรวจสุขภาพทั่วไปของนักเรียน, ปัญหาการจัดบริการสุขภาพค่านับบุคคลากรไม่เพียงพอกับความต้องการรับบริการ นอกจากนี้ครูและนักเรียนมีความเห็นร่วมกันว่าควรให้นักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพ ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง การแนะนำสุขภาพควรจัดทำเป็นกลุ่ม การจัดบริการอาหารกลางวัน ควรมีการควบคุมบริเวณที่ใช้ประกอบอาหาร ภาชนะใส่อาหารให้สะอาด การป้องกันอุบัติเหตุควรห้ามนักเรียนนำสิ่งของที่อาจเกิดอันตรายเข้ามาในโรงเรียน การป้องกันโรคติดต่อกระทำได้โดยการกวดขันดูแลความสะอาดเกี่ยวกับอาหาร น้ำดื่ม และของใช้ร่วมกัน และครู, นักเรียนยังมีข้อเสนอแนะให้จัดนิทรรศการ ฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมเดิมอีกด้วย²

ในเรื่องการวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของโรงเรียนเอกชน กองส่งเสริมสุขภาพ

¹จรรยา บัณฑิตวงกรและคณะ, "การศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเขตการศึกษา 10," วารสารสุขภาพศึกษา 4 (ตุลาคม - ธันวาคม 2524) : 71.

²ทัศนีย์ วีระสมวงศ์, "การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนปทุมคงคา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 77.

นักเรียน ได้เคยทำการสำรวจในเรื่องสภาพสุขศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ส่วนกลาง ได้พบว่า โรงเรียนส่วนมากมีห้องพยาบาลผู้รับผิดชอบคือครูสอนสุขศึกษา ครูพยาบาล และครูที่ผ่านการอบรมความรู้ทางสุขศึกษา ในด้านการควบคุมอาหาร โรงเรียนส่วนมากมีการดูแลและควบคุมการจำหน่ายอาหารของบุคคลภายนอกที่นำอาหารมาขายภายในโรงเรียน¹

ในเรื่องการบริการแนะแนวเกี่ยวกับการฝึกงานนอกสถานที่ก่อนสำเร็จการศึกษา และการติดตามผลของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจคือ งานวิจัยของสมปอง สุขเอี่ยม วิจัยเรื่องกาติดตามผลการประกอบอาชีพและศึกษาต่อของนักเรียน พณิชยการรุ่น 2504 สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขต พระนครธนบุรี จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่าอุปสรรคที่สำคัญในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น คือ การขาดความชำนาญในงานที่ปฏิบัติอยู่²

อรรถพร เขียนถาวร, ได้ศึกษาเรื่องการติดตามผลผู้สำเร็จหลักสูตรระยะสั้นจากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่นที่ 16-17 ปีการศึกษา 2508 จำนวน 254 คน ผลการวิจัยพบว่า อุปสรรคในการทำงานส่วนใหญ่คือ มีความรู้ ความชำนาญภาคปฏิบัติน้อยไป³

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการวิจัยติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ด้านอาชีพ มีงานวิจัยของ King ซึ่งได้ทำการติดตามผลสำเร็จการศึกษาในด้านการคอมพิวเตอร์

¹กรมพลศึกษา, กองส่งเสริมสุขภาพนักเรียน, "การสำรวจสภาพสุขศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ส่วนกลาง," (กรุงเทพมหานคร : กองส่งเสริมสุขภาพนักเรียน กรมพลศึกษา, 2525), หน้า 11. (อัครสำเนา)

²สมปอง สุขเอี่ยม, "การติดตามผลการประกอบอาชีพและศึกษาต่อของนักเรียน พณิชยการ รุ่น 2504" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506), หน้า 86.

³อรรถพร เขียนถาวร, "การติดตามผลผู้สำเร็จหลักสูตรระยะสั้นจากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่นที่ 16-17 ปีการศึกษา 2508" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 102.

(Computer Science) ซึ่งเป็นหลักสูตร 4 ปี และผู้ที่สำเร็จการศึกษาในเรื่องการจัด
กระทำข้อมูล (Mass data Processing) ซึ่งเป็นหลักสูตร 2 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายว่าเพื่อ
ตรวจสอบระบบการทำงานตามสาขาวิชาที่เรียนของผู้สำเร็จการศึกษาจาก 2 หลักสูตร ผู้
วิจัยใช้แบบสอบถามส่งไปผลการวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการฝึกงานคือ นักศึกษา 2 สาขา มีความ
คิดว่าควรให้ฝึกงานภาคสนามก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา¹

ในต่างประเทศที่มีผลงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างการจัดการนักศึกษาใน
มหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกาที่มีนักศึกษามากกว่า 5,000 คน ซึ่งแฮนสัน (Harson)
ทำการวิจัยว่ามีเรื่องในความรับผิดชอบของผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา ดังนี้

1. การคัดเลือกและการรับนักศึกษา
2. การปฐมนิเทศ
3. การทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ
4. การบริการให้คำปรึกษา
5. กิจกรรมสังคม
6. การทดสอบ
7. สุขภาพอนามัย
8. บริการหอพัก
9. ทุนการศึกษา

¹Alvin Lee King, "A Follow-up Study of Computer Graduates of East
Texas State University and El Contro Community College," Dissertation
Abstracts International, Vol 38, No 6 (December 1977) ∴ 3432A -3433A

10. กิจกรรมนันทนาการ
11. วินัยนักศึกษา
12. บริการอาหาร
13. การทำทะเบียนสะสม¹

ดังนี้คือ

- เรมีเดียม (Remedios) ได้ทำการศึกษาวินัยค้นพบว่า มหาวิทยาลัยมีงานกิจการ
1. การบริการให้คำปรึกษาหารือก่อนเข้าเรียน
 2. การปฐมนิเทศ
 3. บริการให้คำปรึกษาระหว่างศึกษา
 4. บริการซ่อมเสริม
 5. บริการสุขภาพ
 6. บริการหอพักและอาหาร
 7. การจัดกิจกรรมนักศึกษา
 8. บริการช่วยเหลือทางด้านการเงินและการหางานให้ทำ
 9. กิจกรรมทางศาสนา
 10. วินัยนักศึกษา

¹Edward E. Harson, "A Study of the Structural Organization of Student Personnel Service in Certain State Colleges and University" Thesis Abstract Series No. 5 (School of Education, Indiana University, No.6., 1954), p. 213

11. การเก็บหลักฐานประวัตินักศึกษา
12. การวิจัยและประเมินผล¹

แอตวูด (Atwood) ได้ทำการวิจัยการบริหารกิจการนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยนาซาเรน (Colleges of the Church of Nazarene) เมื่อปี 1970 พบว่ามีงานกิจการนักศึกษาดังนี้คือ การคัดเลือกและสรรหานักศึกษา การรับนักศึกษา, การปฐมนิเทศ, การลงทะเบียน, การให้คำปรึกษา, การสอนซ่อมเสริม, การช่วยเหลือด้านการเงินและจัดหางานให้ทำ, การบริการหอพัก, การบริการสุขภาพ, กิจกรรมทางศาสนา, การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร, สถานักศึกษา, การทดสอบ, การบริการคณาจารย์, และการนิเทศการศึกษาศึกษา²

ศูนย์วิทยทรัพยากร

¹Noevera Remedios, "A Proposal for a student Personnel for the Philippine Women's University" Thesis Abstract Series No 6 (School of Education, Indiana University, No.6, 1955), p. 148.

²Alvin Ray. Atwood, "A Study of Student Personnel Service Avialable in Colleges of the Church of Nazarene in the United States With Certain Recommedations for Improvement, "Dissertation Abatracts. Vol. 34, No.7 (Jan., 1973):4402 - A.